

Global ve lokal HIV epidemiyolojisi

Prof. Dr. Volkan Korten

Dünyada HIV/AIDS Verileri – UNAIDS 2025

**1,3
MİLYON**

2023 yılında yeni HIV enfeksiyonu sayısı

**39,9
MİLYON**

2023 yılında HIV ile yaşayan kişi sayısı

**630
BİN**

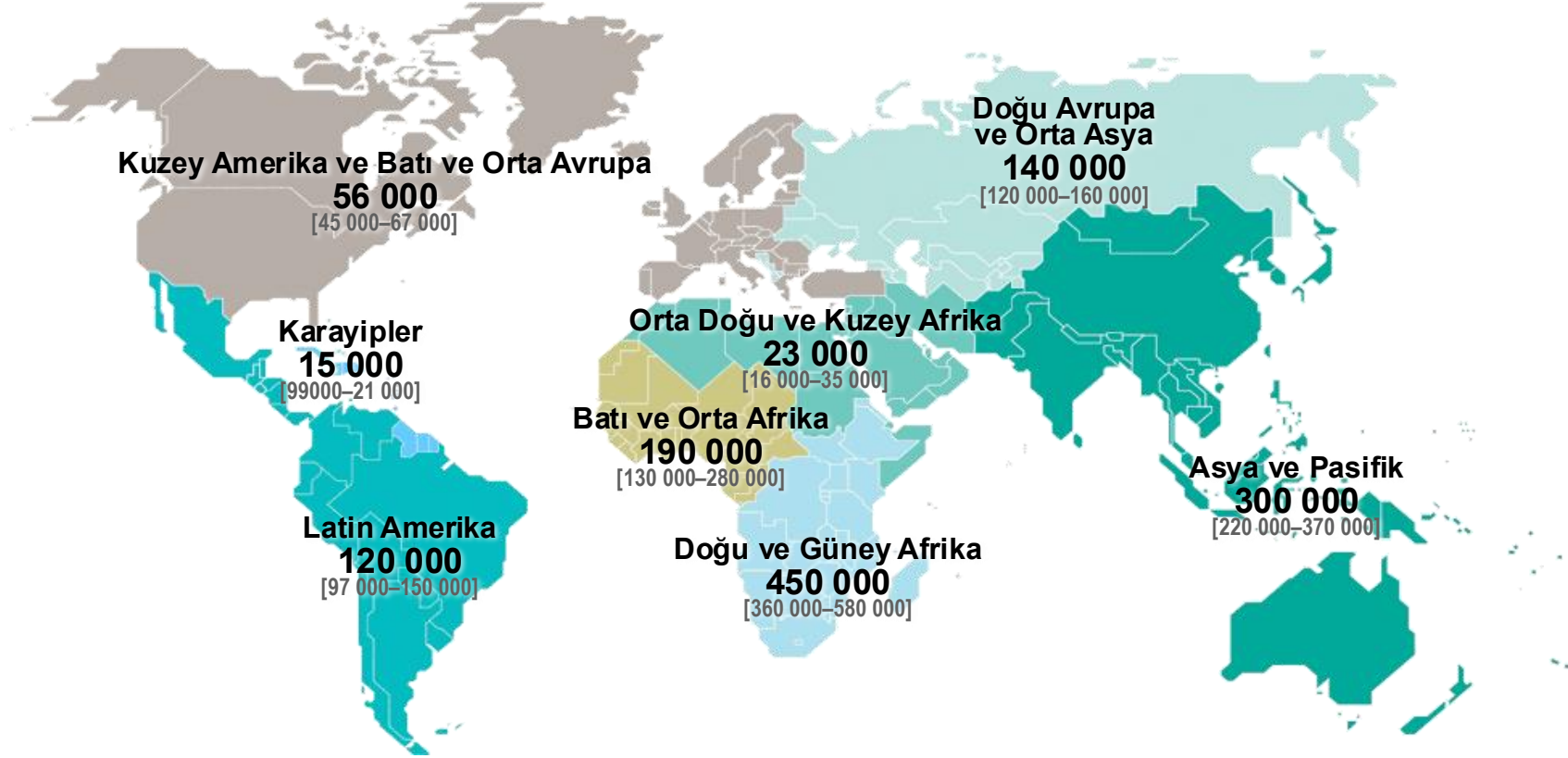
2023 yılında AIDS-ilşkili ölümler

HIV ile yaşadığı tahmin edilen yetişkinler ve çocuklar | 2023

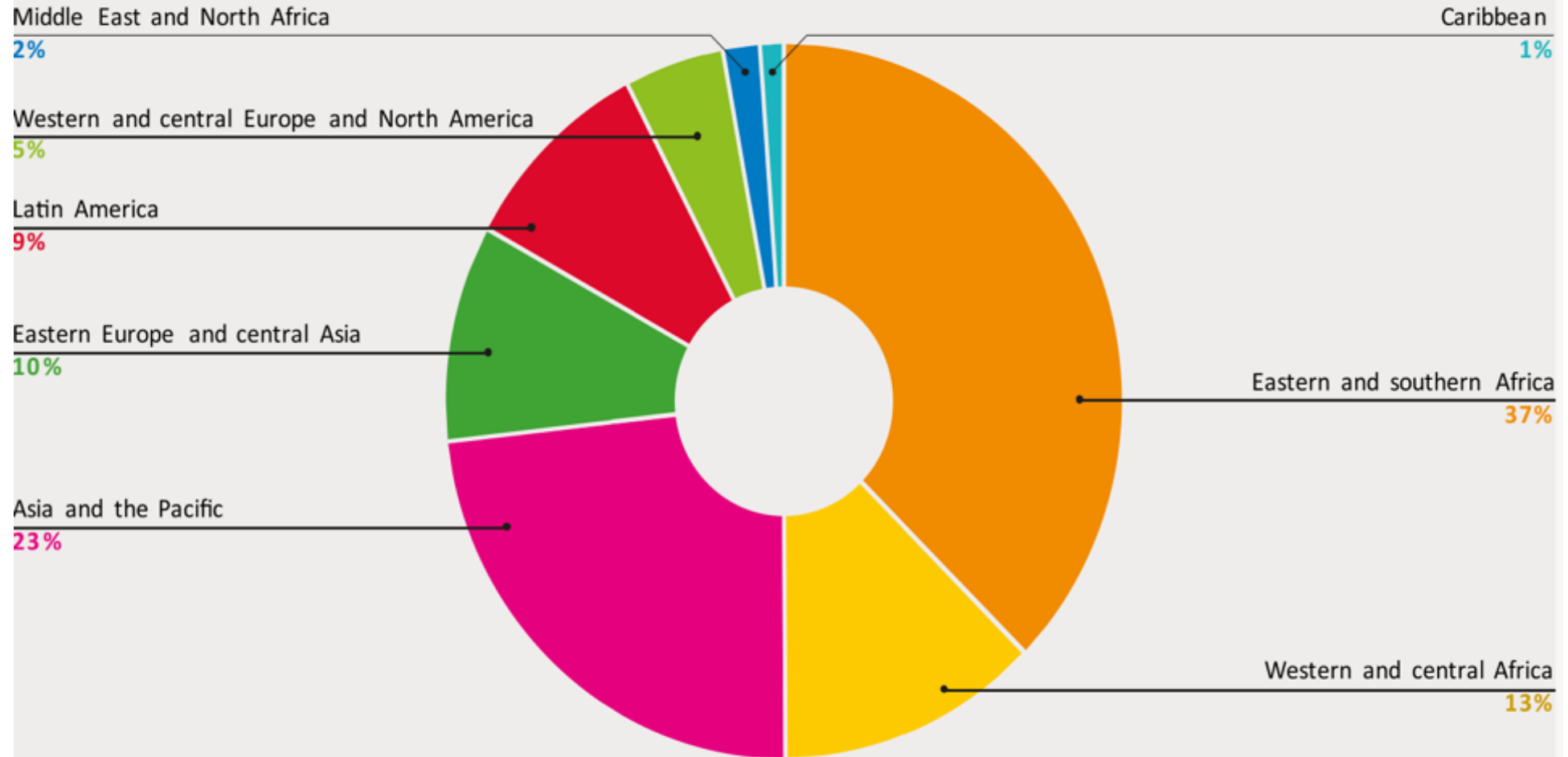
Toplam: 39,9 milyon [36,1 milyon–44,6 milyon]

Yeni HIV ile enfekte olmuş yetişkin ve çocukların tahmini sayısı | 2023

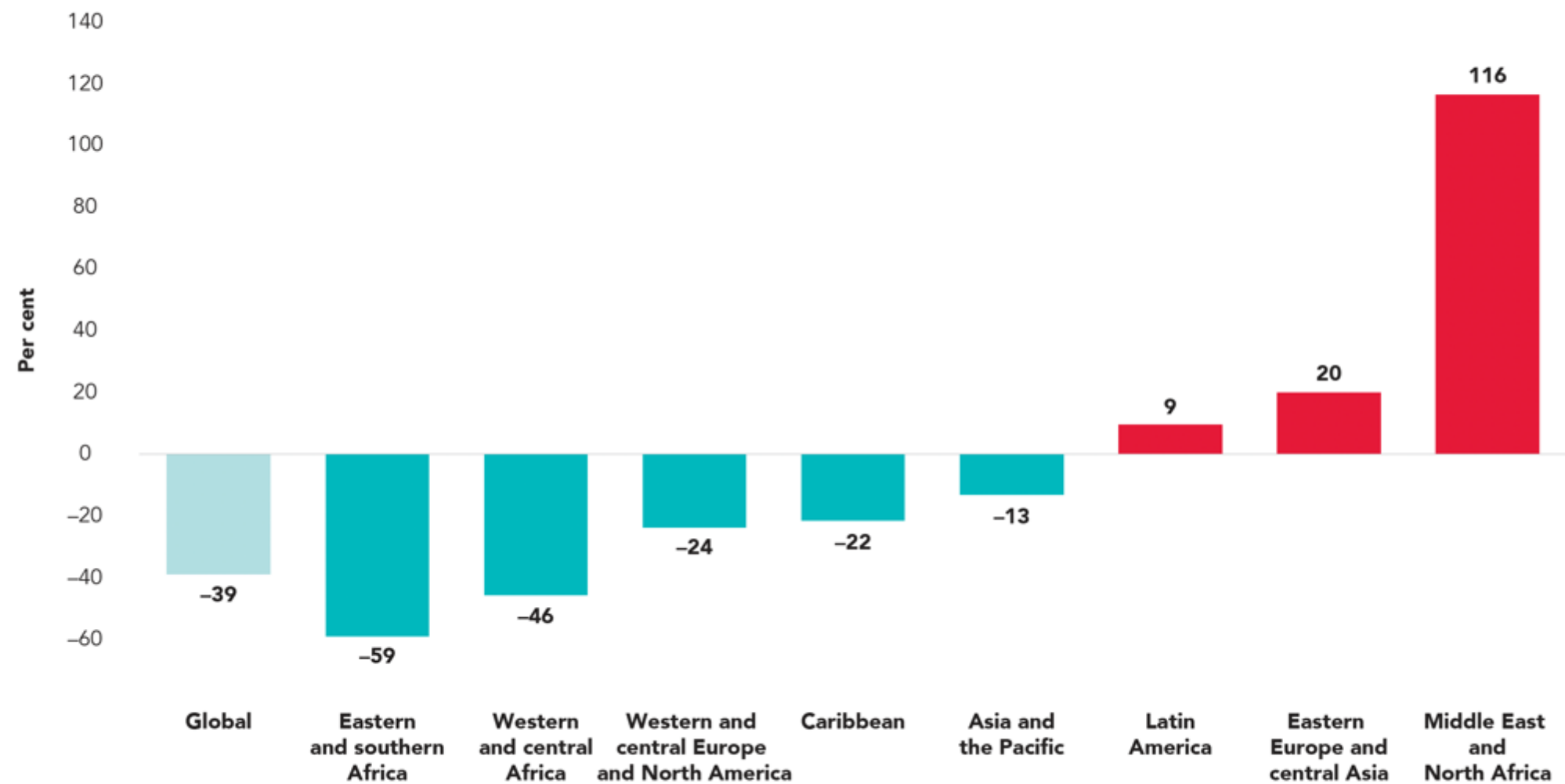
Toplam: 1,3 milyon [1,0 milyon–1,7 milyon]

Yeni HIV enfeksiyonlarının bölgelere göre dağılımı, 2024

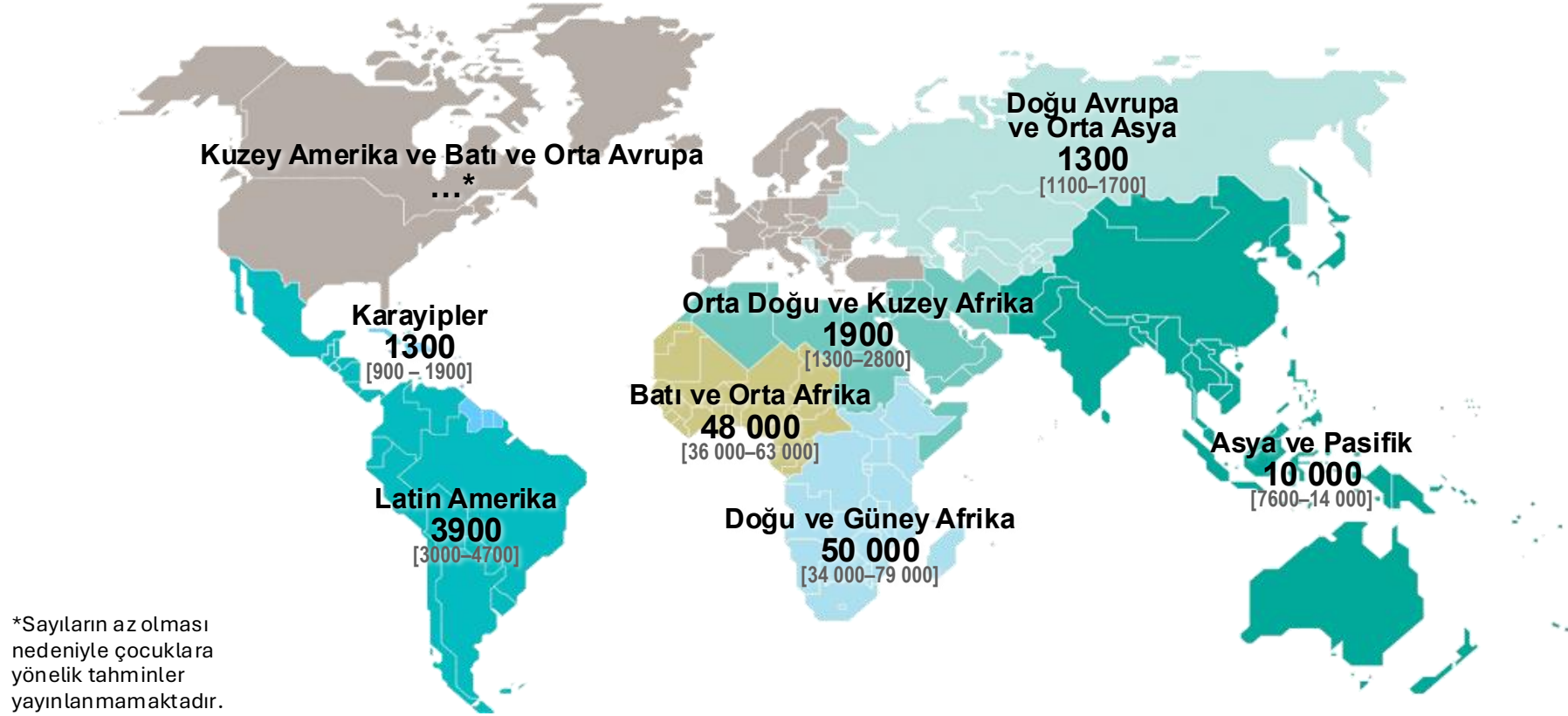
Source: UNAIDS epidemiological estimates 2025 (<https://aidsinfo.unaids.org/>).

Figure 1.3 Change in new HIV infections between 2010 and 2023, total population, by region

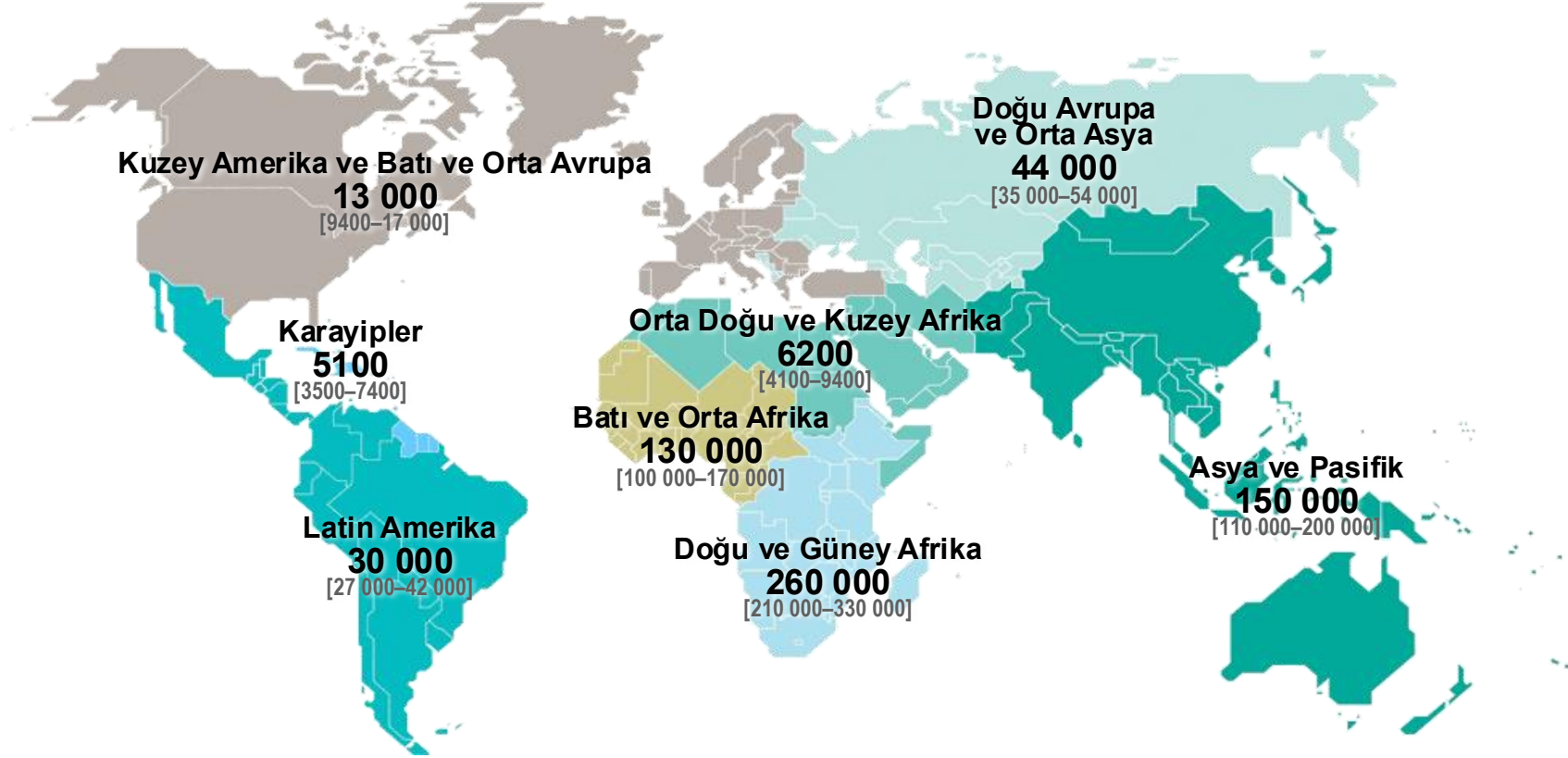
Source: UNAIDS epidemiological estimates, 2024 (<https://aidsinfo.unaids.org/>).

Yeni HIV ile enfekte olmuş tahmini çocuk sayısı (<15 yaş) | 2023

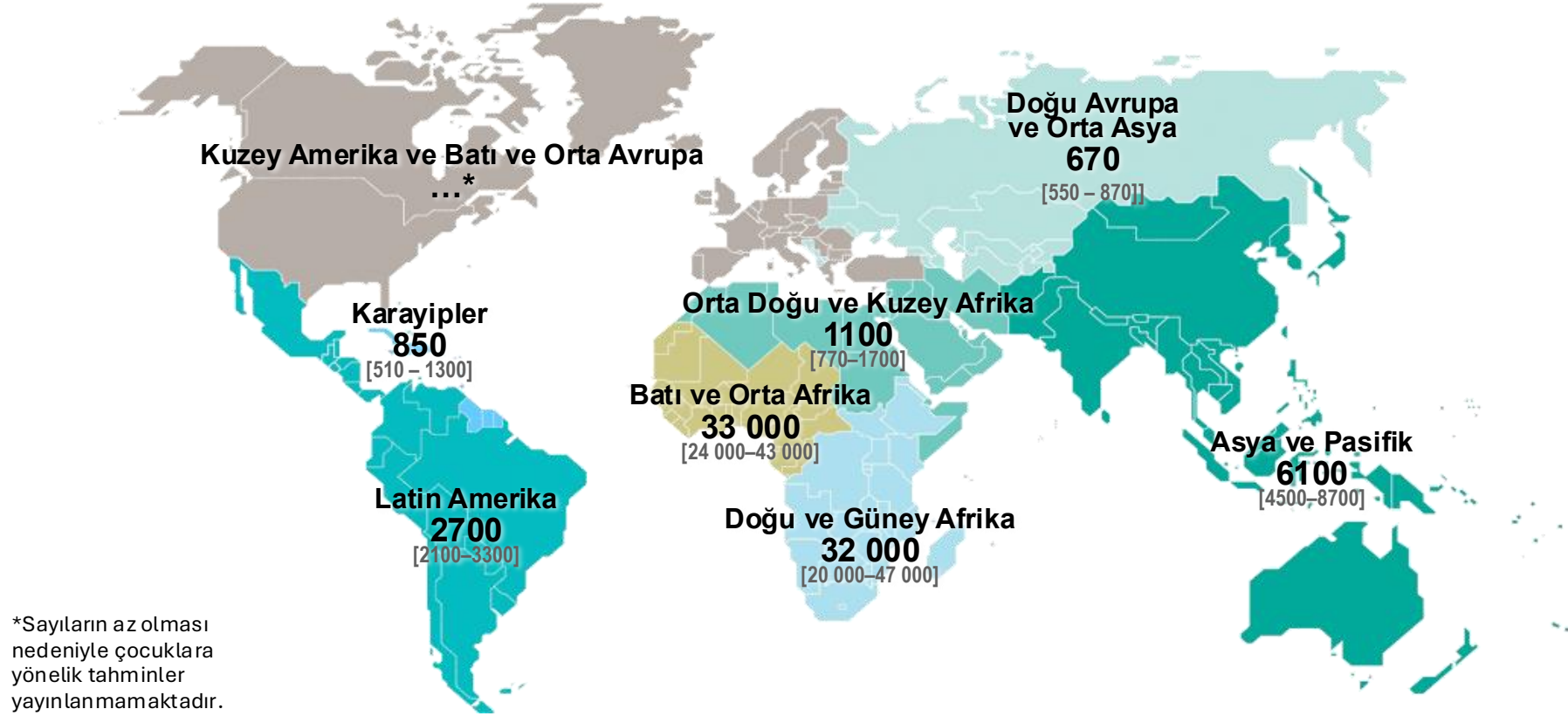
Toplam: 120 000 [83 000–170 000]

AIDS'ten tahmini yetişkin ve çocuk ölümleri | 2023

Toplam: 630 000 [500 000–820 000]

AIDS'ten çocuklarda (<15 yaş) tahmini ölümler | 2023

Toplam: 76 000 [53 000–110 000]

THE GLOBAL FUND

2002

50 million lives saved

By the end of 2021, programs supported by the Global Fund partnership

23.3m

People on antiretroviral therapy
for HIV

5.3m

People treated for TB

133.2m

Mosquito nets distributed

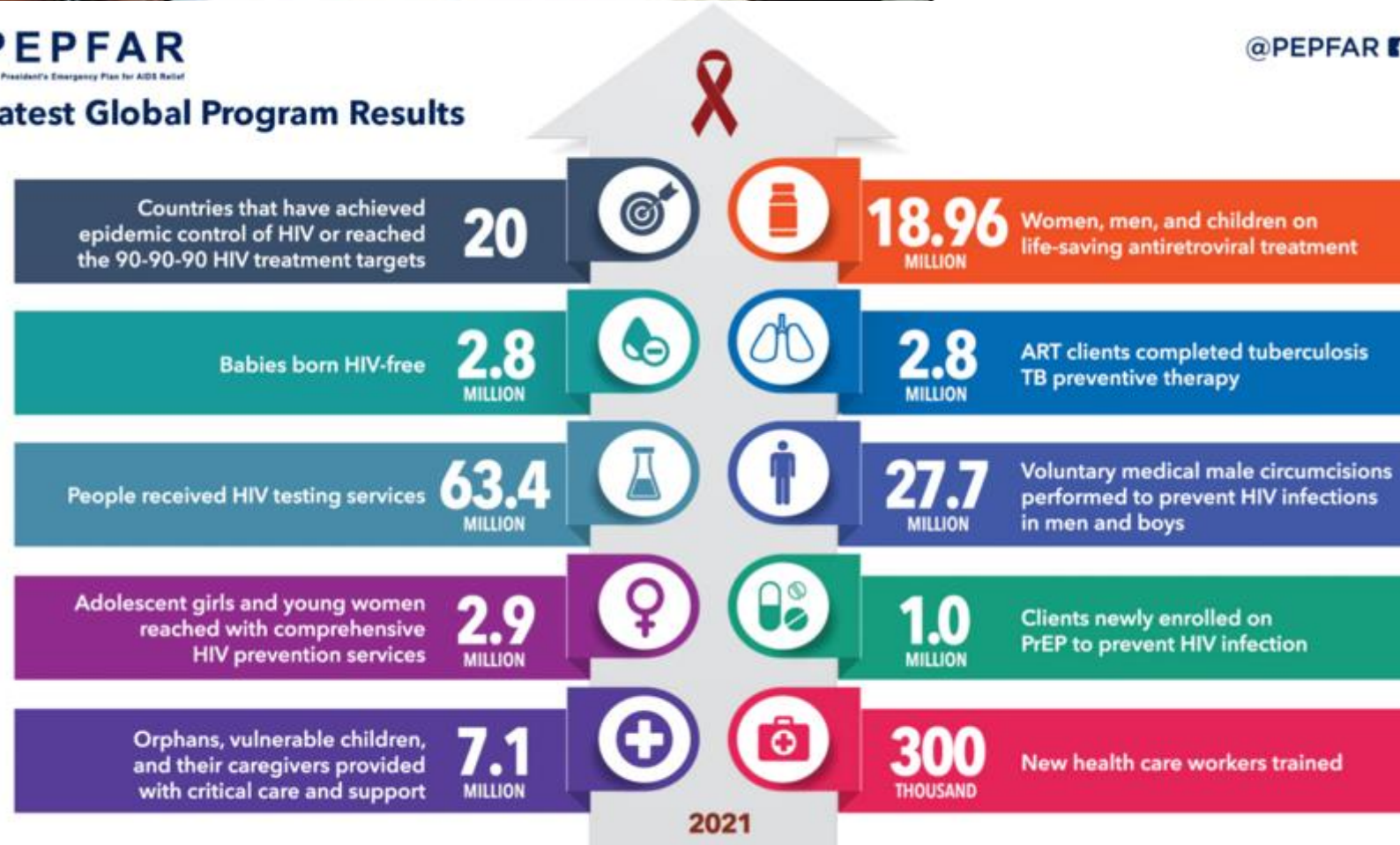

The United States President's Emergency Plan for AIDS Relief

PEPFAR
U.S. President's Emergency Plan for AIDS Relief

@PEPFAR

Latest Global Program Results

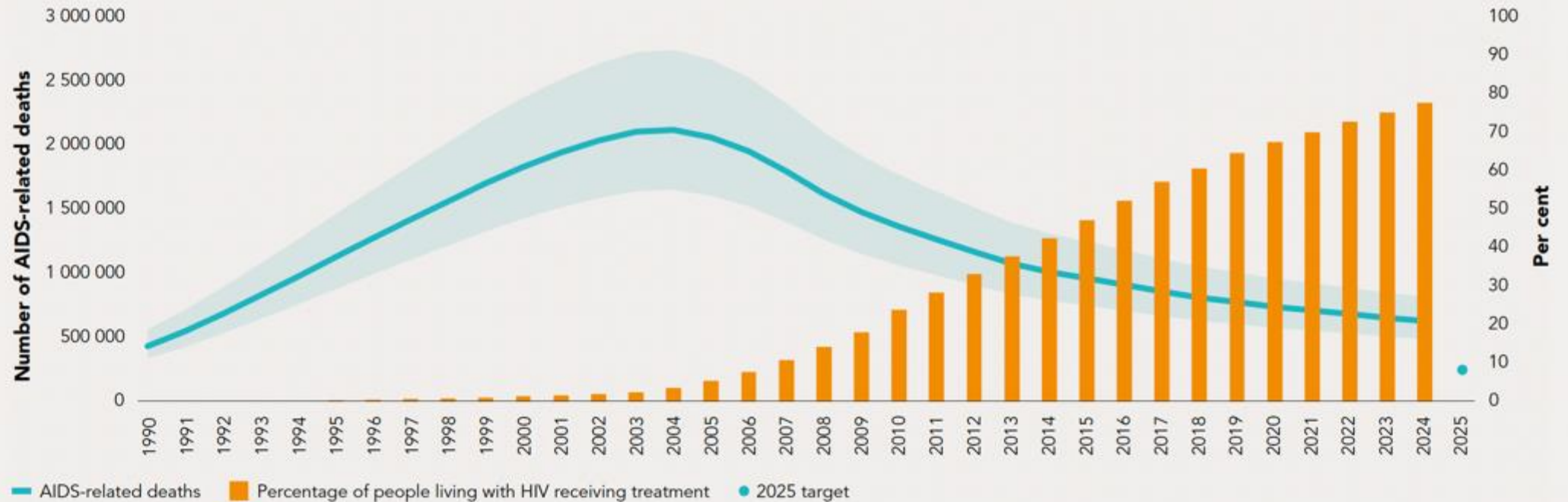

**Başkan GW Bush,
2003**

**5 yılda 15 milyar
USD**

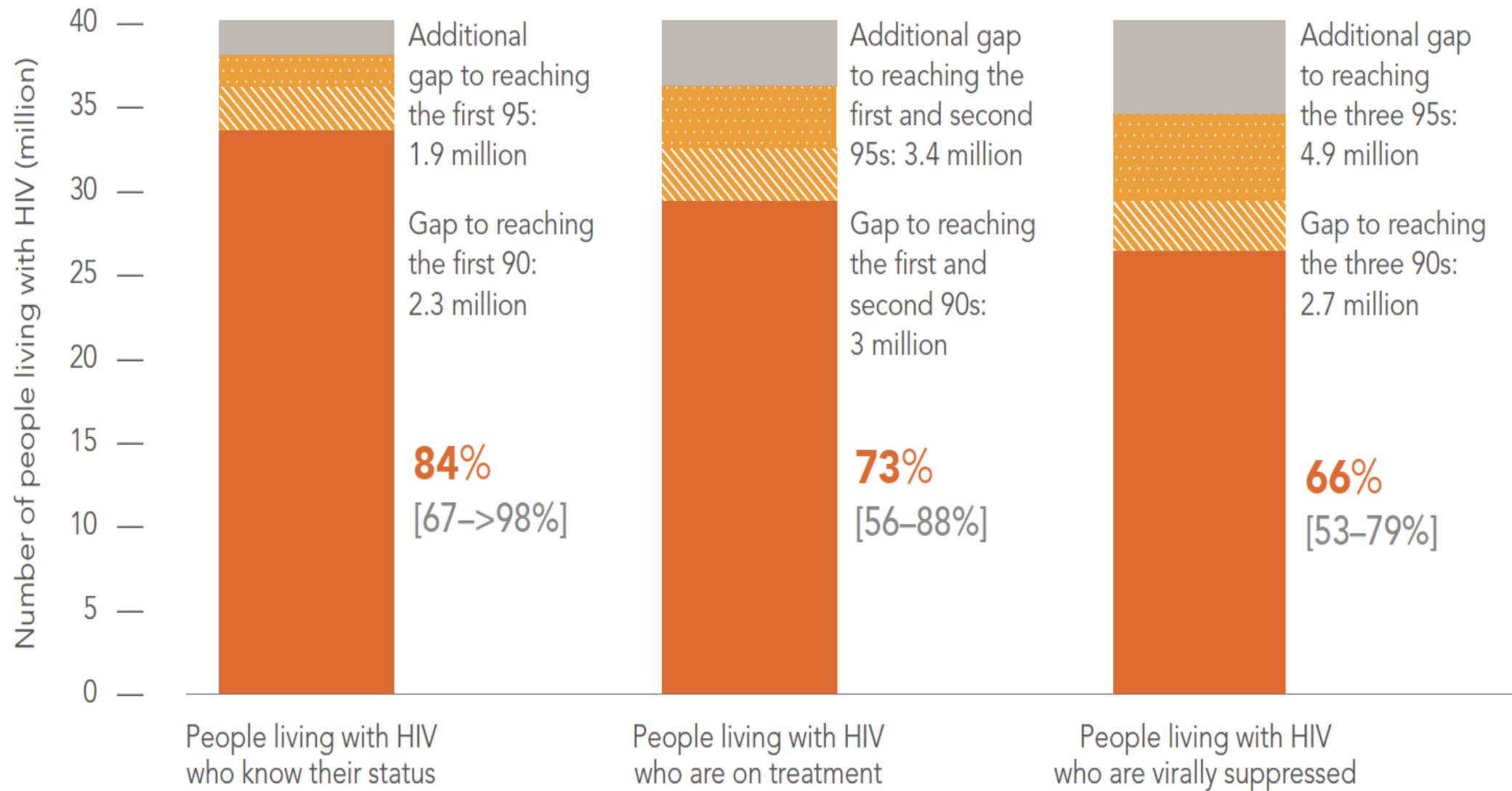
ART kapsamı ve AIDS ile ilişkili ölüm

Figure 2.1. Numbers of people dying from AIDS-related causes and percentages of people living with HIV receiving antiretroviral therapy, global, 1990–2024

Source: UNAIDS epidemiological estimates 2025 (<https://aidsinfo.unaids.org/>).

FIGURE 0.3 | **HIV TESTING AND TREATMENT CASCADE, GLOBAL, 2020**

Source: UNAIDS special analysis, 2021.

95-95-95 Hedefi (UNAIDS 2025)

%95

**HIV Statüsünün
Farkında Olma**

%95

**Tedaviye
Erişim**

%95

**Viral
Supresyon**

<%10

Stigmatizasyon

95-95-95 test, tedavi ve viral yük baskılama hedeflerine doğru ilerleme

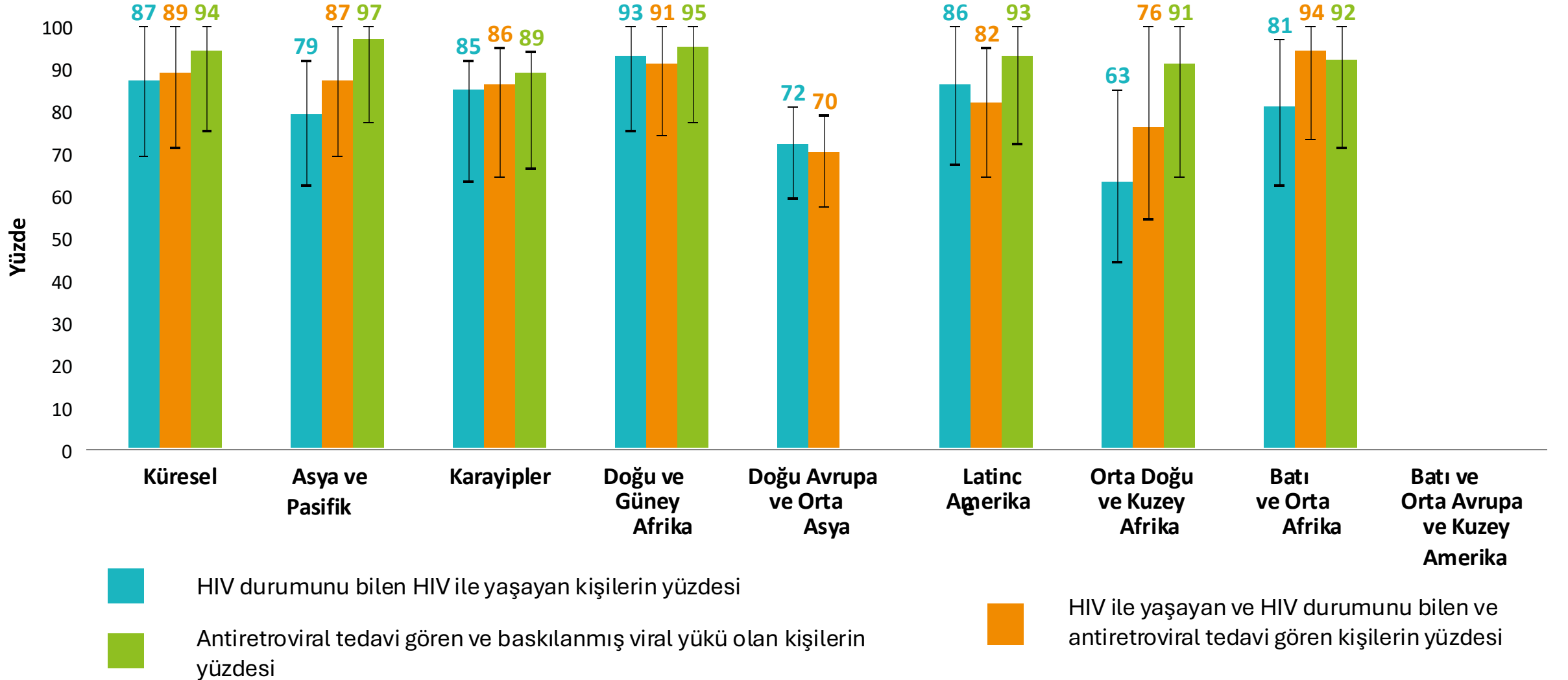
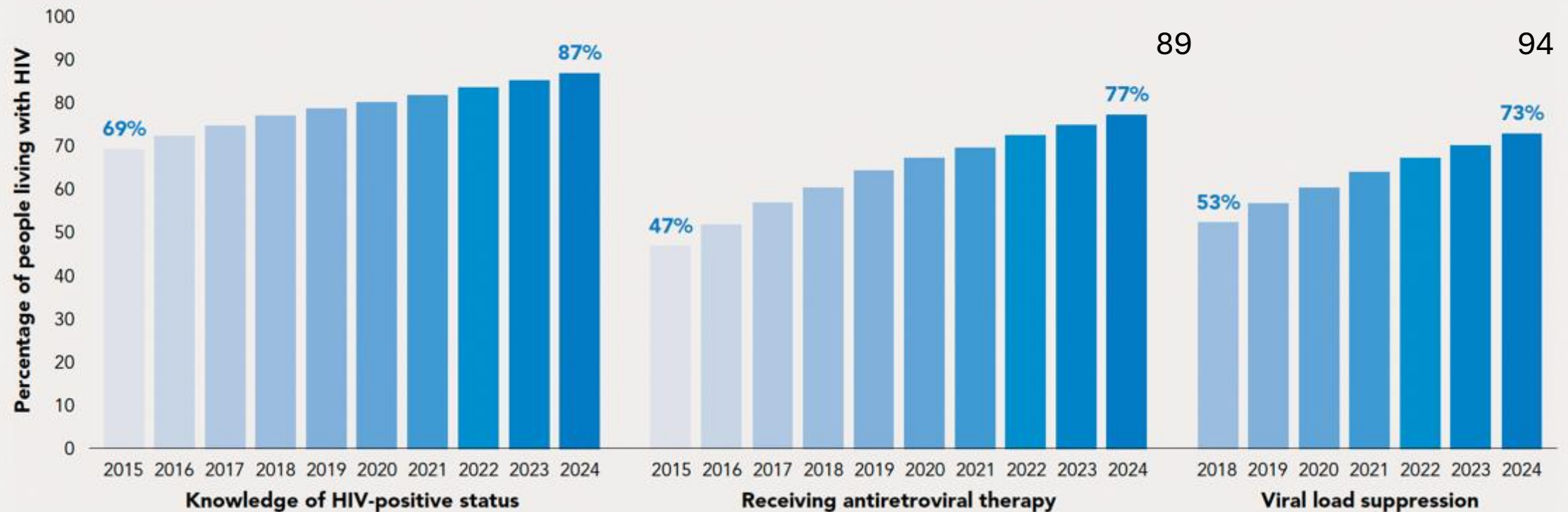

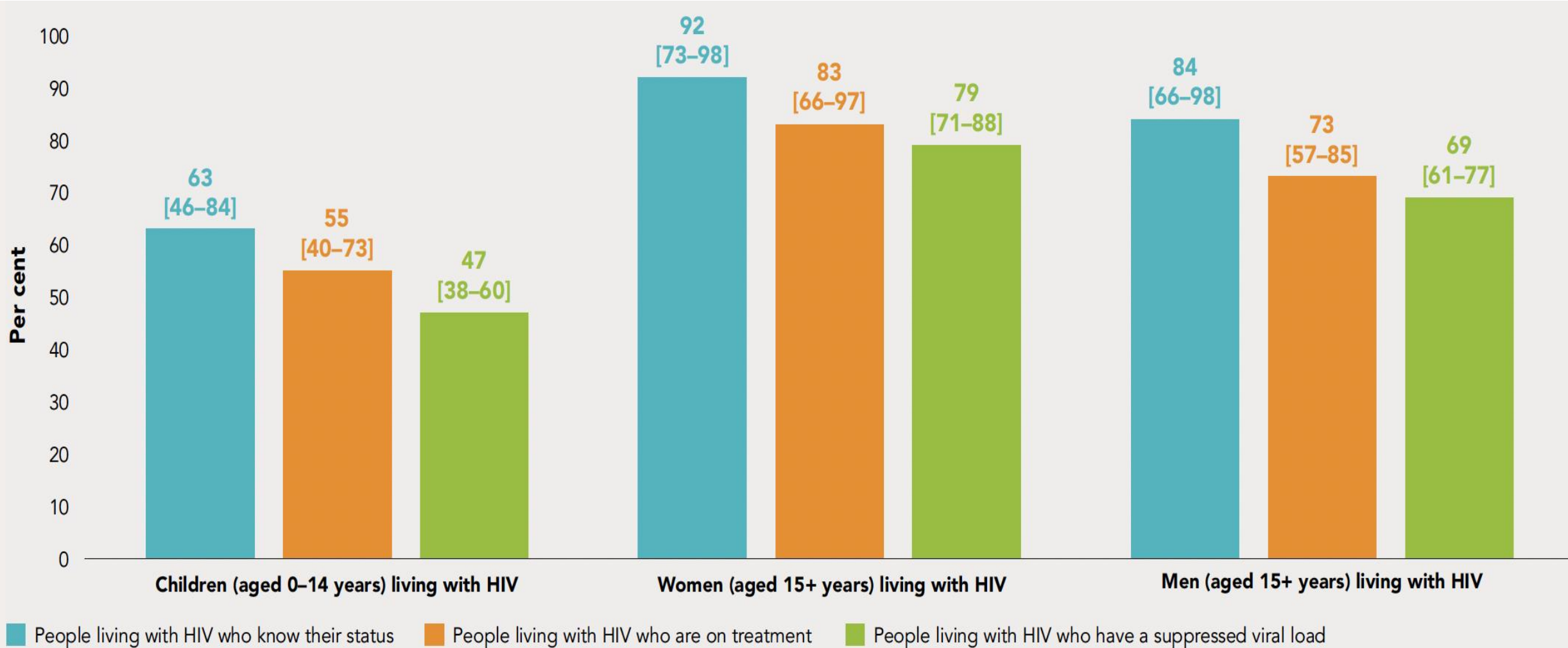
Figure 2.2. Percentages of people living with HIV who know their status, who are receiving antiretroviral therapy and have viral load suppression, global, 2015–2024

Source: UNAIDS epidemiological estimates 2025 (<https://aidsinfo.unaids.org/>).

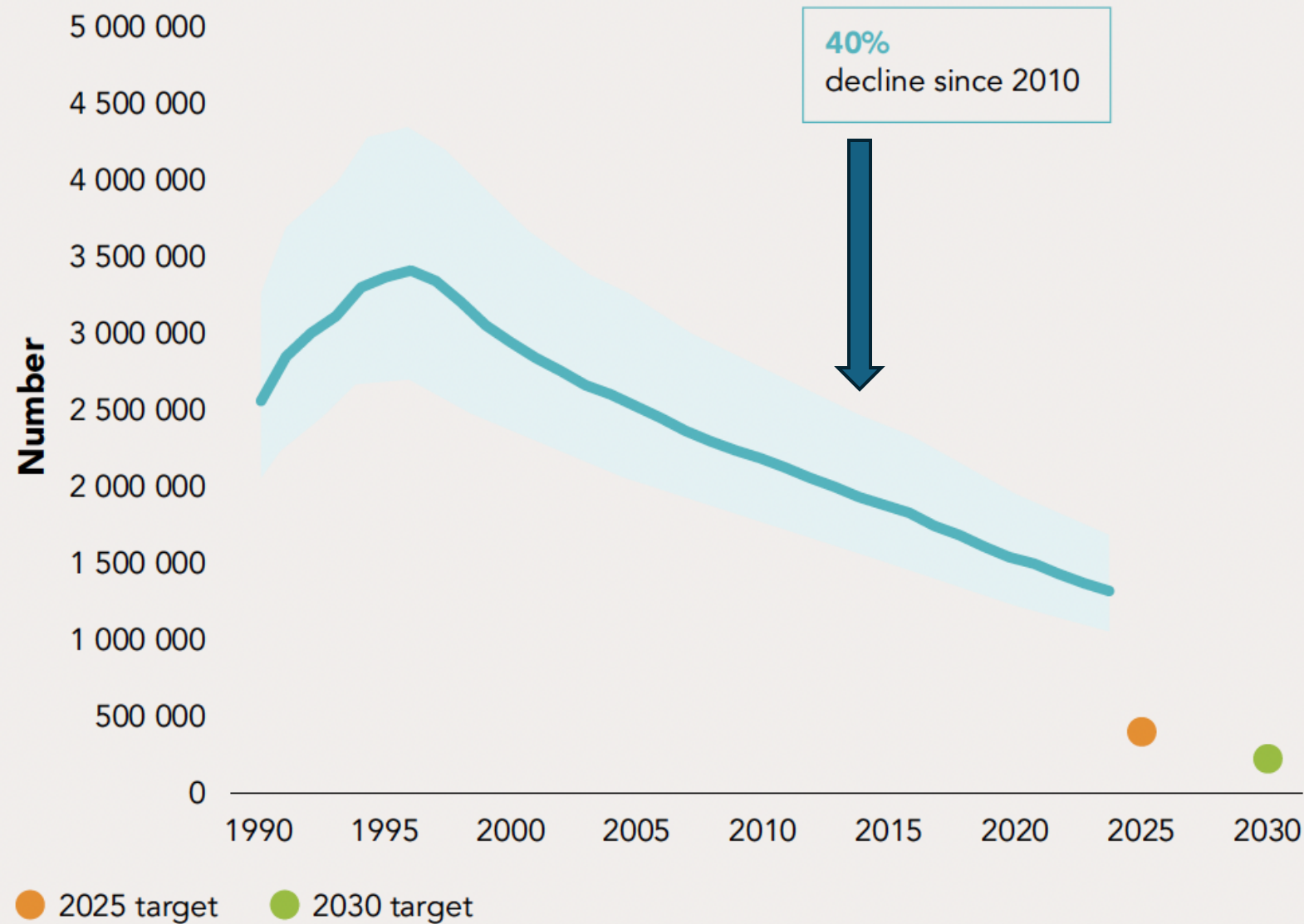
2024 - Test ve tedavi kaskadı

Cins - yaş

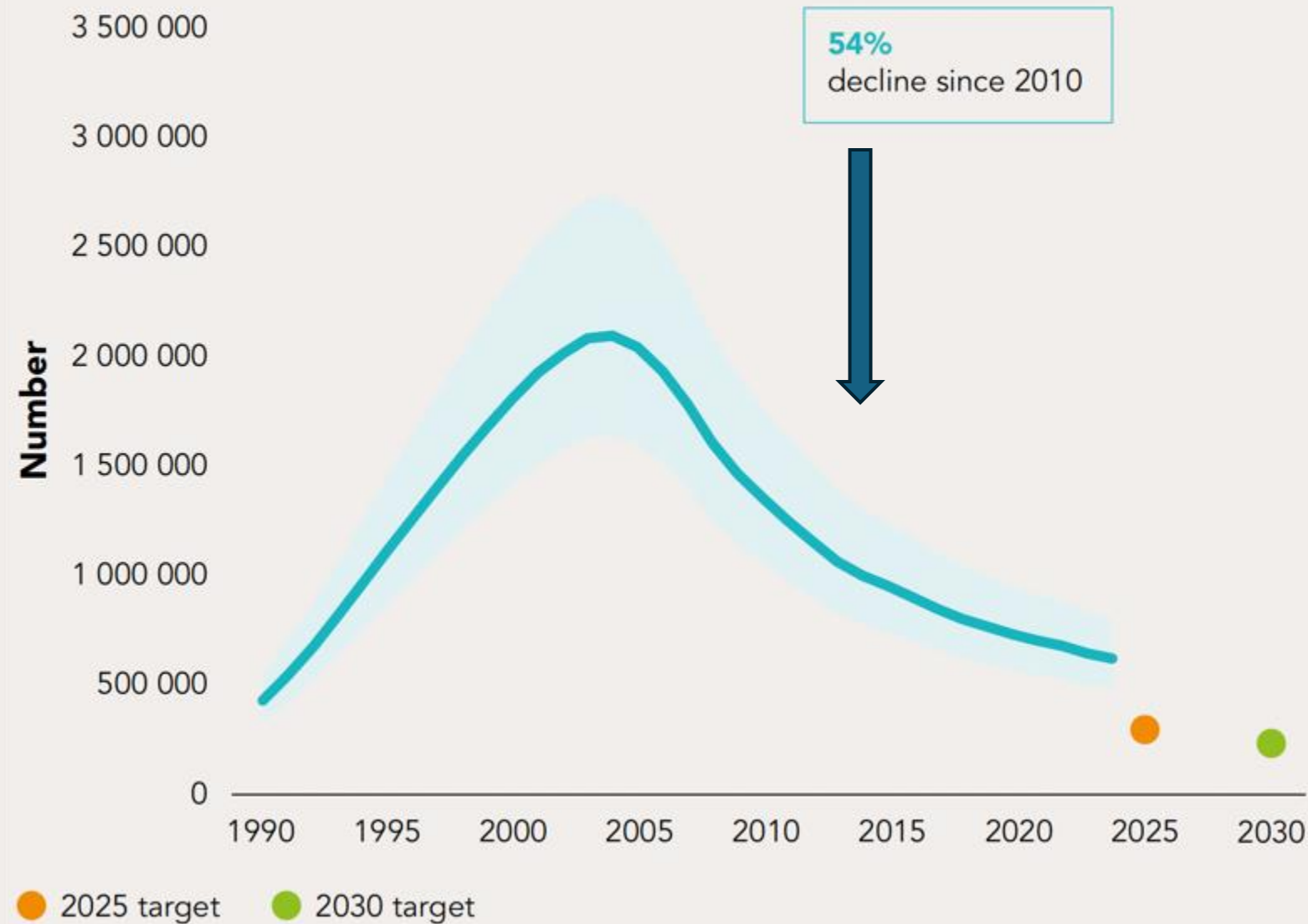
Source: UNAIDS epidemiological estimates, 2025 (<https://aidsinfo.unaids.org/>).

Figure 0.1. Number of new HIV infections, global, 1990–2024, 2025 and 2030 targets

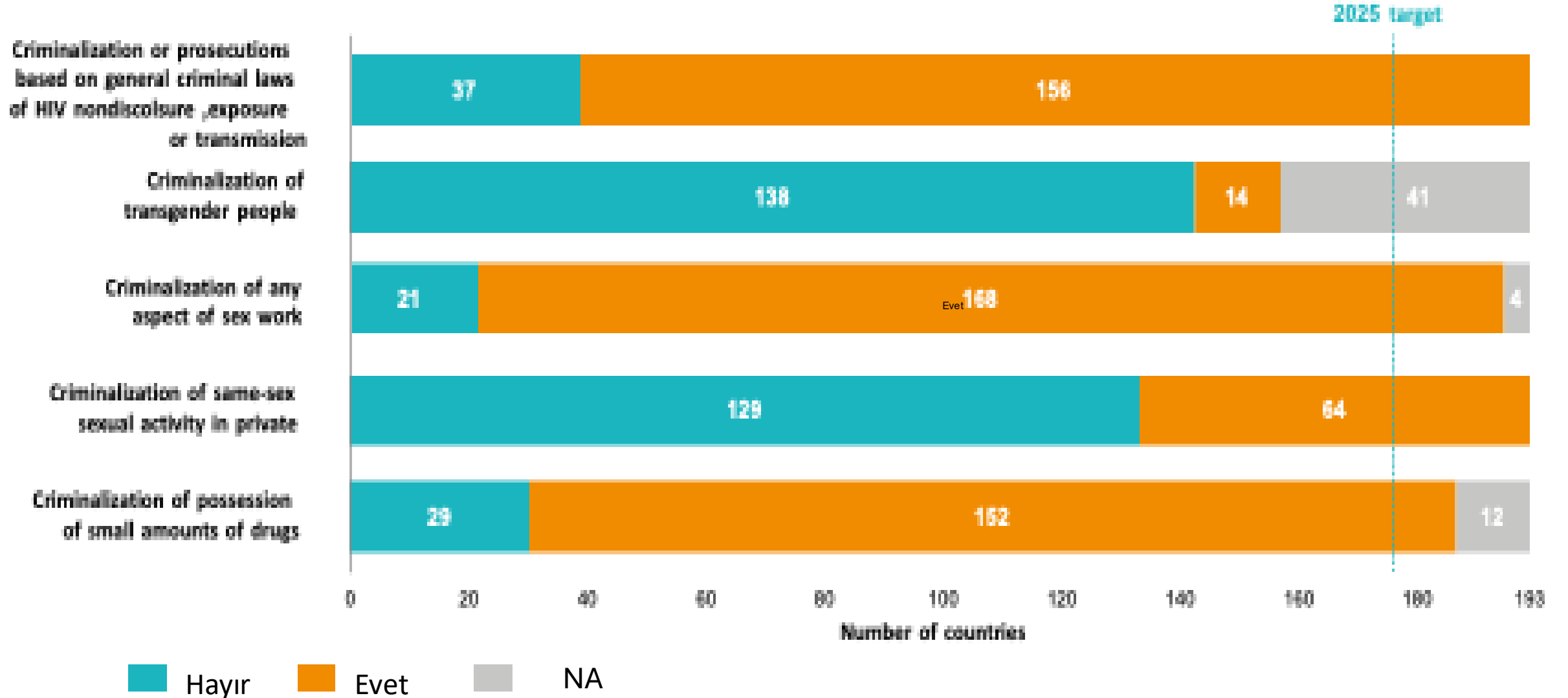
Source: UNAIDS epidemiological estimates 2025 (<https://aidsinfo.unaids.org/>).

Figure 0.2. Number of AIDS-related deaths, global, 1990–2024, 2025 and 2030 targets

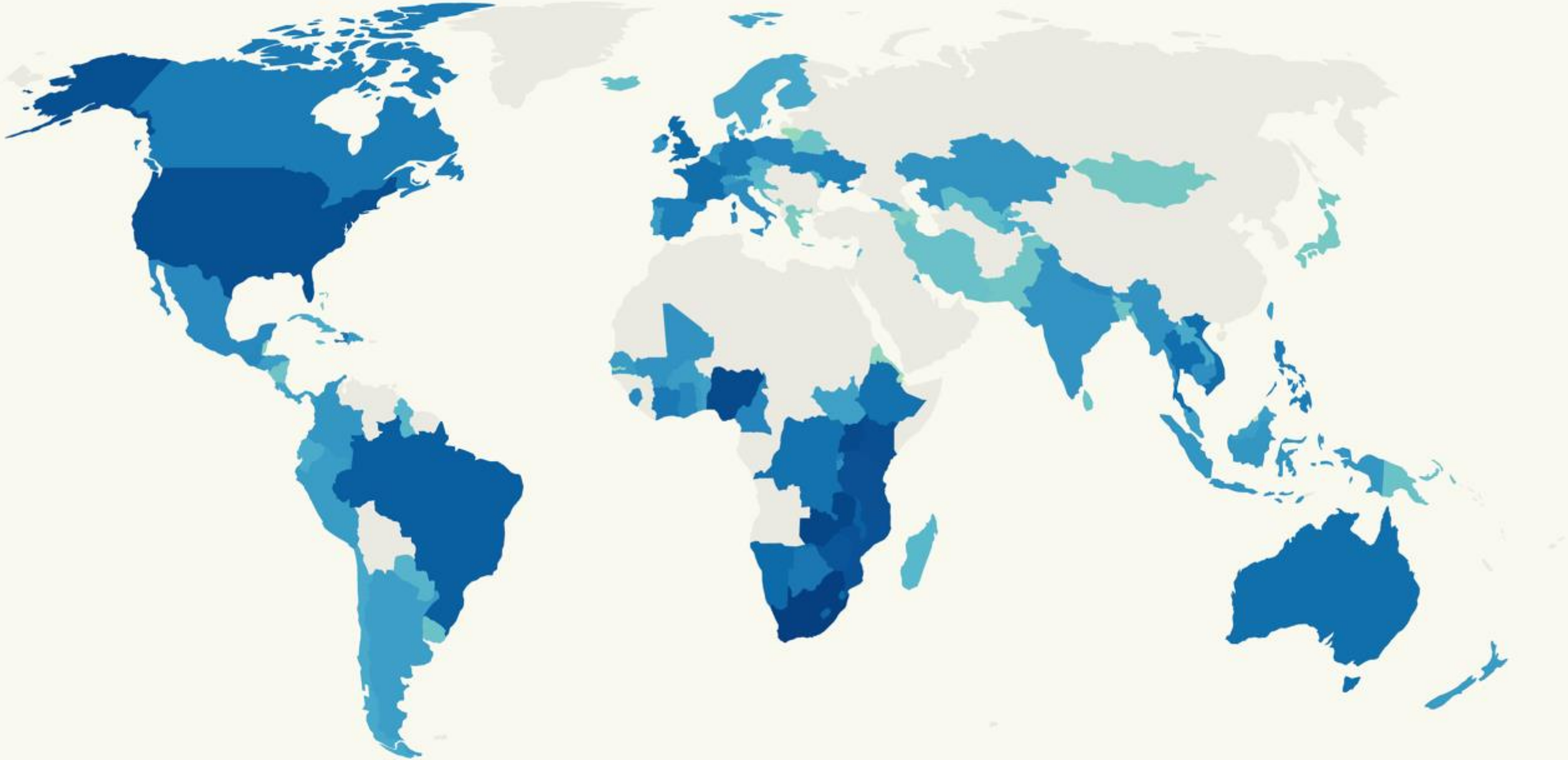

Source: UNAIDS epidemiological estimates 2025 (<https://aidsinfo.unaids.org/>).

Ayrımcı ve cezalandırıcı yasalara sahip ülke sayısı, 2025

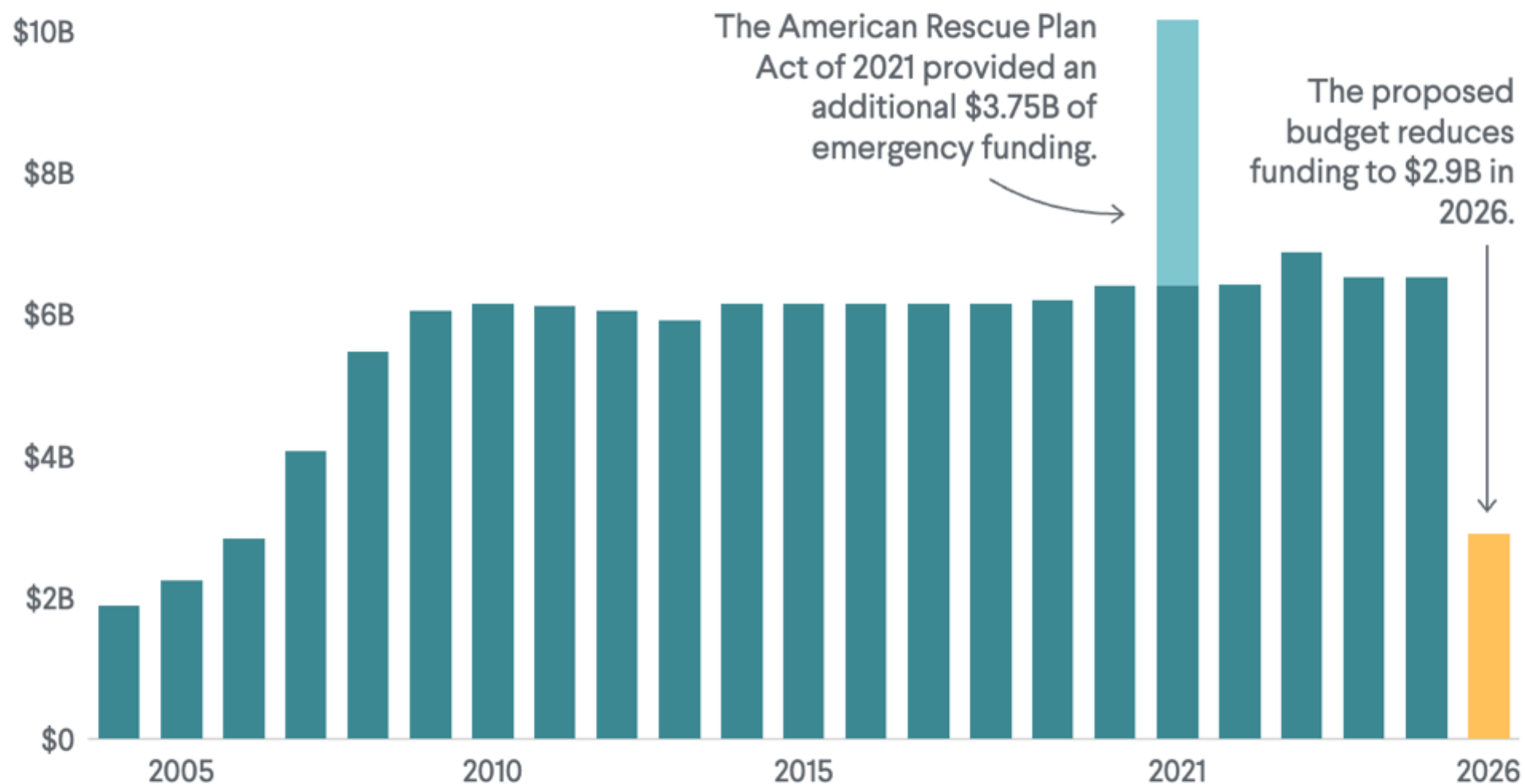

PrEP 2024'ün 4. çeyreği
n: 8,012,989

FY 2026 Budget Request Includes a Sharp Decline in PEPFAR Funding

PEPFAR budget by fiscal year, 2004–26

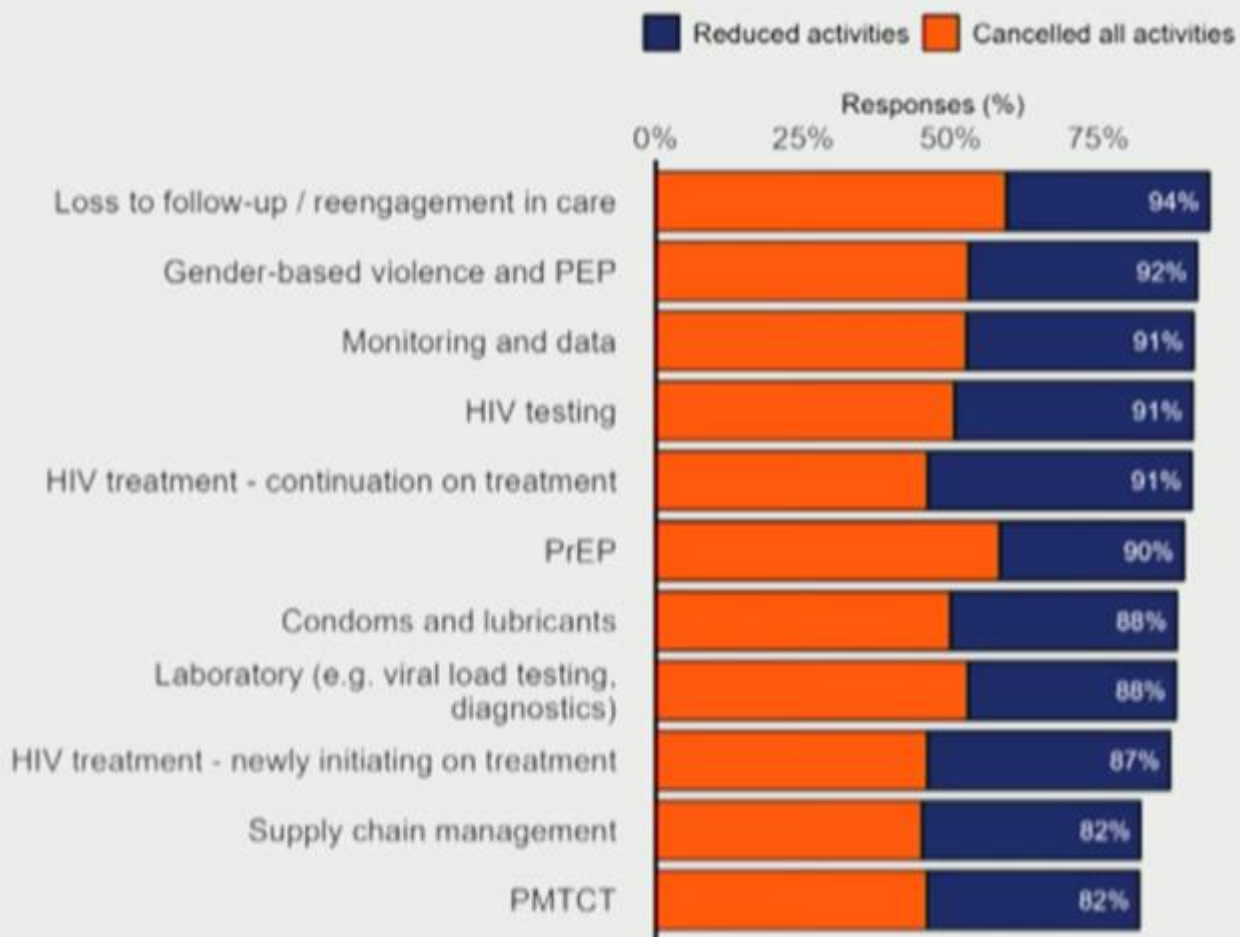
Source: foreignassistance.gov

COUNCIL *on*
FOREIGN
RELATIONS

Impact of PEPFAR freeze

Jan 24- Jan 28 survey of 153 respondents from 27 countries¹

- Jan 20th: All foreign aid frozen for 90 days
- Estimated **220,000 people/day**, incl >7000 children unable to access needed treatment²
- In first month after freeze, estim. **3600 new adult infections**³
- PEPFAR supports **>90% of PrEP** globally
- If PEPFAR eliminated, by 2029 **8.7 million new infections, 6.3 million AIDS deaths, 3.4 million AIDS orphans**³

¹Lankiewicz JIAS 2025

²amfAR 2025

³UNAIDS 2025

CROI 2025

En az bir kez PrEP
alan kişi sayısı,
nüfusa göre,
Nijerya, Ekim 2024 -
Nisan 2025

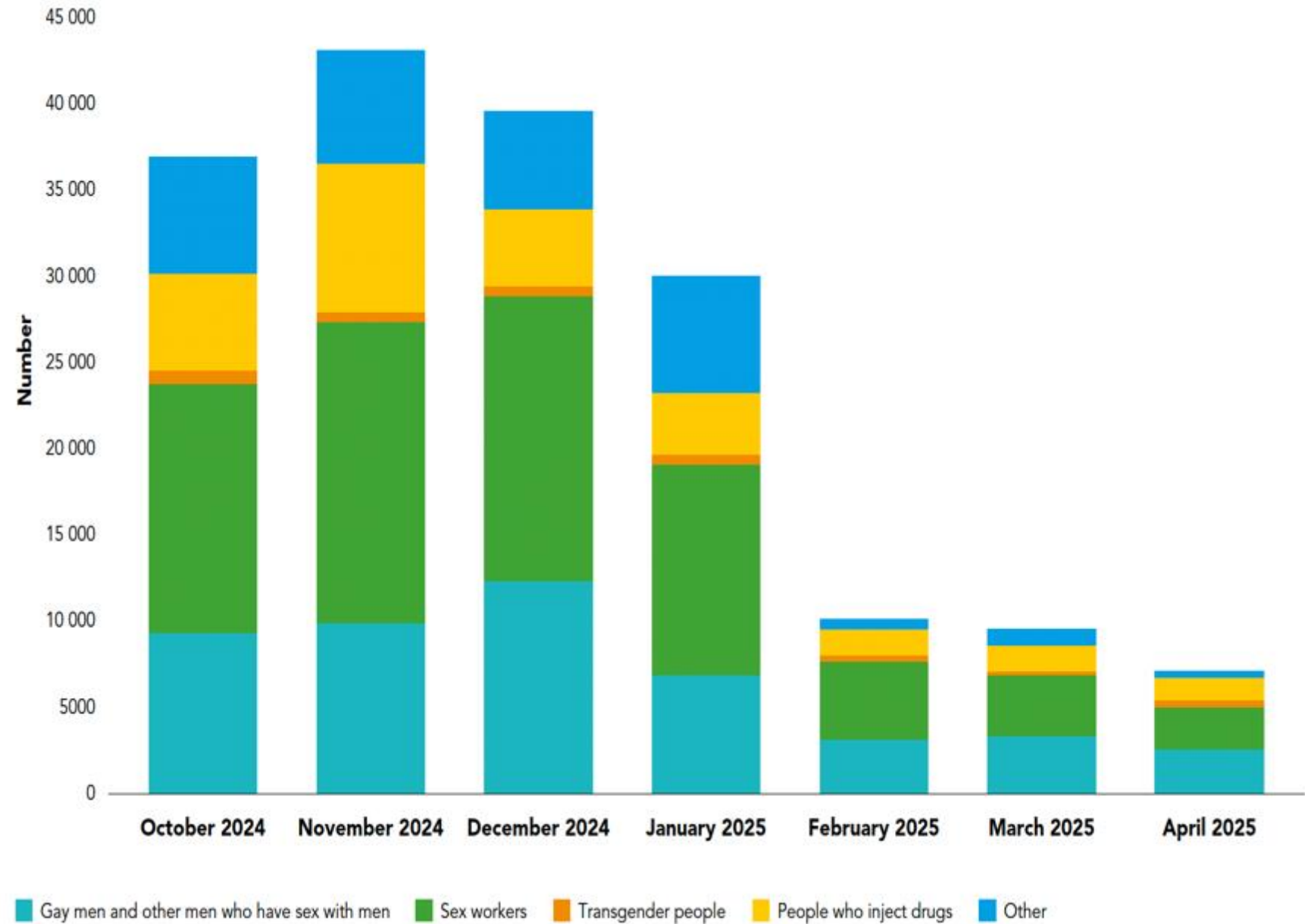
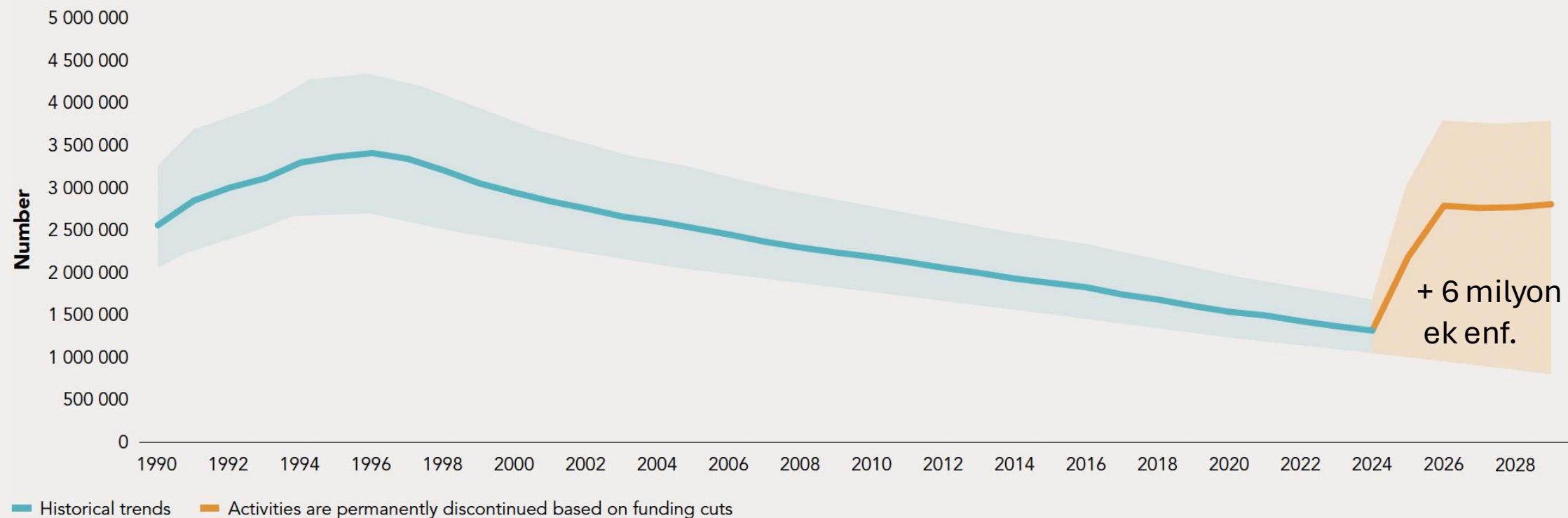
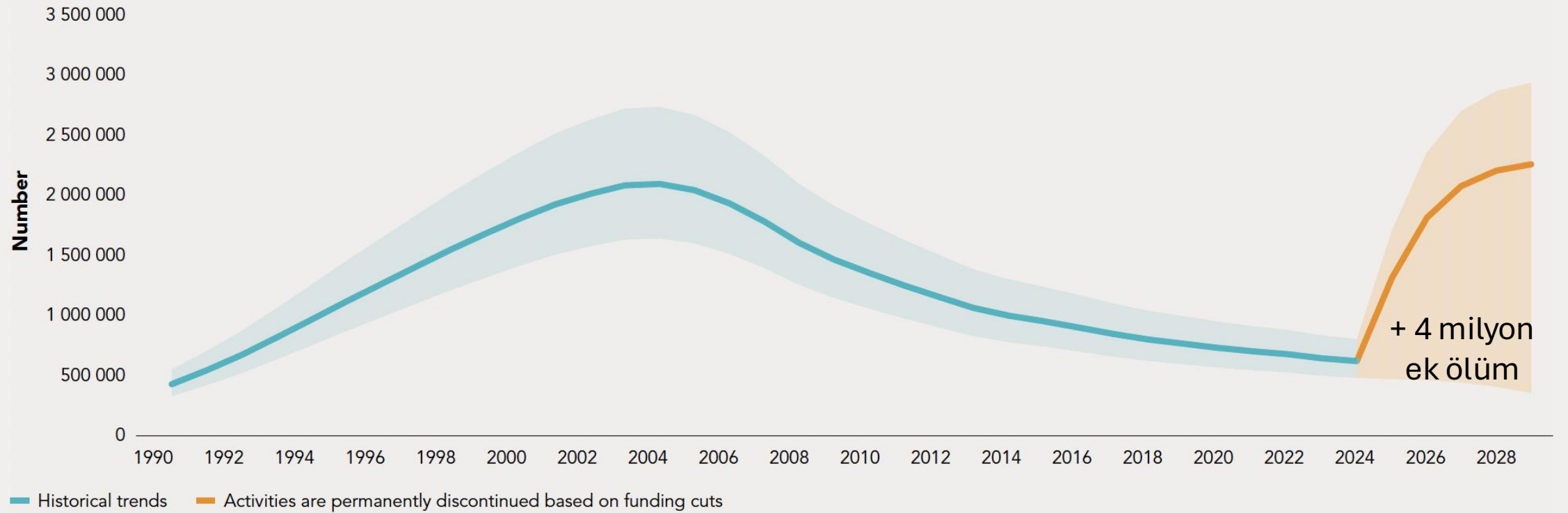

Figure 1.6. Number of new HIV infections, 1990–2024, and projections assuming cuts in HIV funding, 2025–2029, global

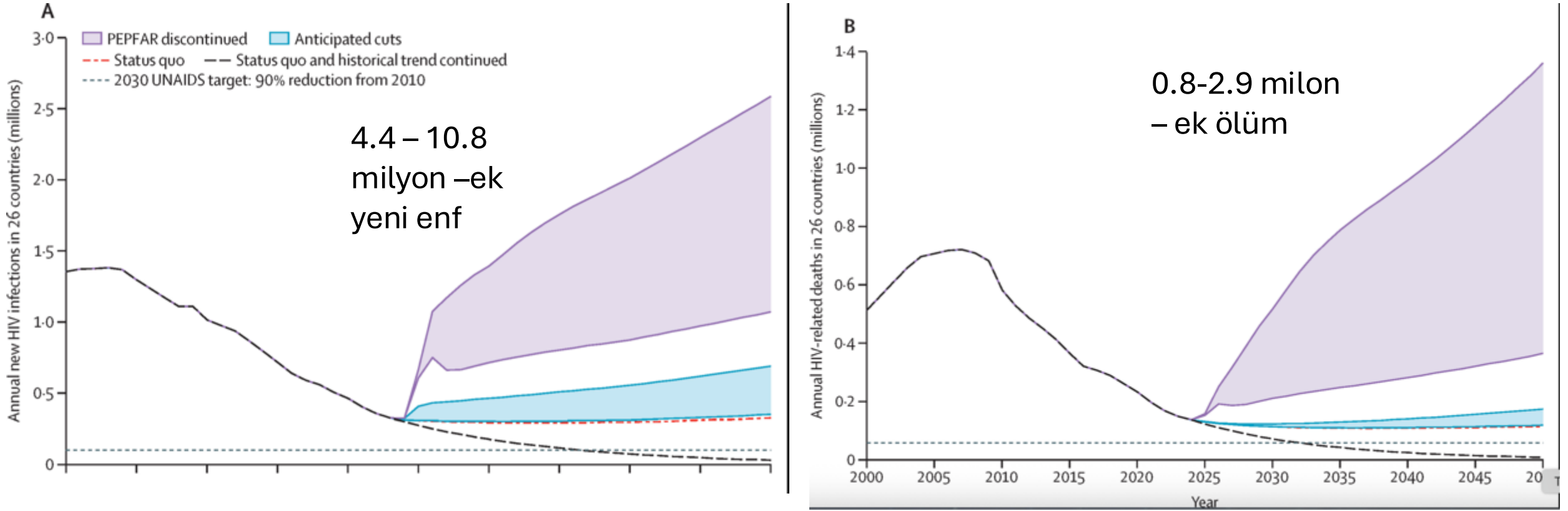
Source: UNAIDS 2025 estimates and projections from April 2025 using Avenir Health Goals Model.

Figure 1.7. Number of AIDS-related deaths, 1990–2024, and projections assuming cuts in HIV funding 2025–2029, global

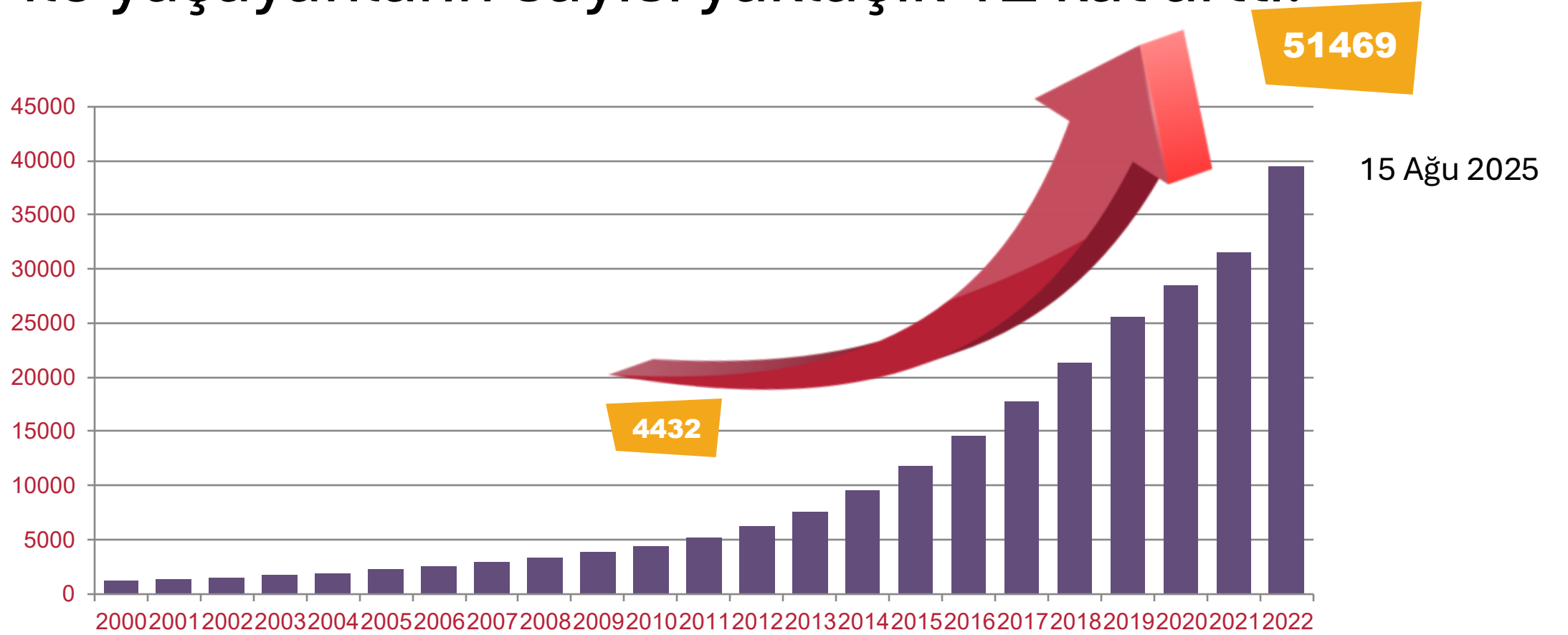

Source: UNAIDS 2025 estimates and projections from April 2025 using Avenir Health Goals Model.

PEPFAR kesilmesi + % 24 beklenen diğer fon azalması (2025-2030)

Türkiye’de 2010’dan bu yana toplam HIV ile yaşayanların sayısı yaklaşık 12 kat arttı!

TC Sağlık Bakanlığı, HIV/AIDS Kontrol Programı Verileri

Türkiyede HIV ile yaşayan bireylerin tanı yaşı 1985-2025

En çok **25-29**
30-34 yaş

> 50 yaş % 16.5

HIV VAKALARININ YAŞ GRUBU VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI (1985 – 15 Ağustos 2025)*			
YAŞ GRUBU	ERKEK	KADIN	TOPLAM VAKA
0	77	51	128
1-4	46	46	92
5-9	33	15	48
10-14	30	21	51
15-19	1048	214	1262
20-24	5684	1008	6692
25-29	7740	1443	9183
30-34	6783	1544	8327
35-39	5724	1410	7134
40-44	4361	1140	5501
45-49	3558	823	4381
50-54	2754	594	3348
55-59	1875	450	2325
60-64	1207	247	1454
65 üstü	1143	230	1373
Bilinmeyen	115	55	170
TOPLAM	42178	9291	51469

*15 Ağustos 2025 tarihi itibari ile doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirimi yapılan vakalar

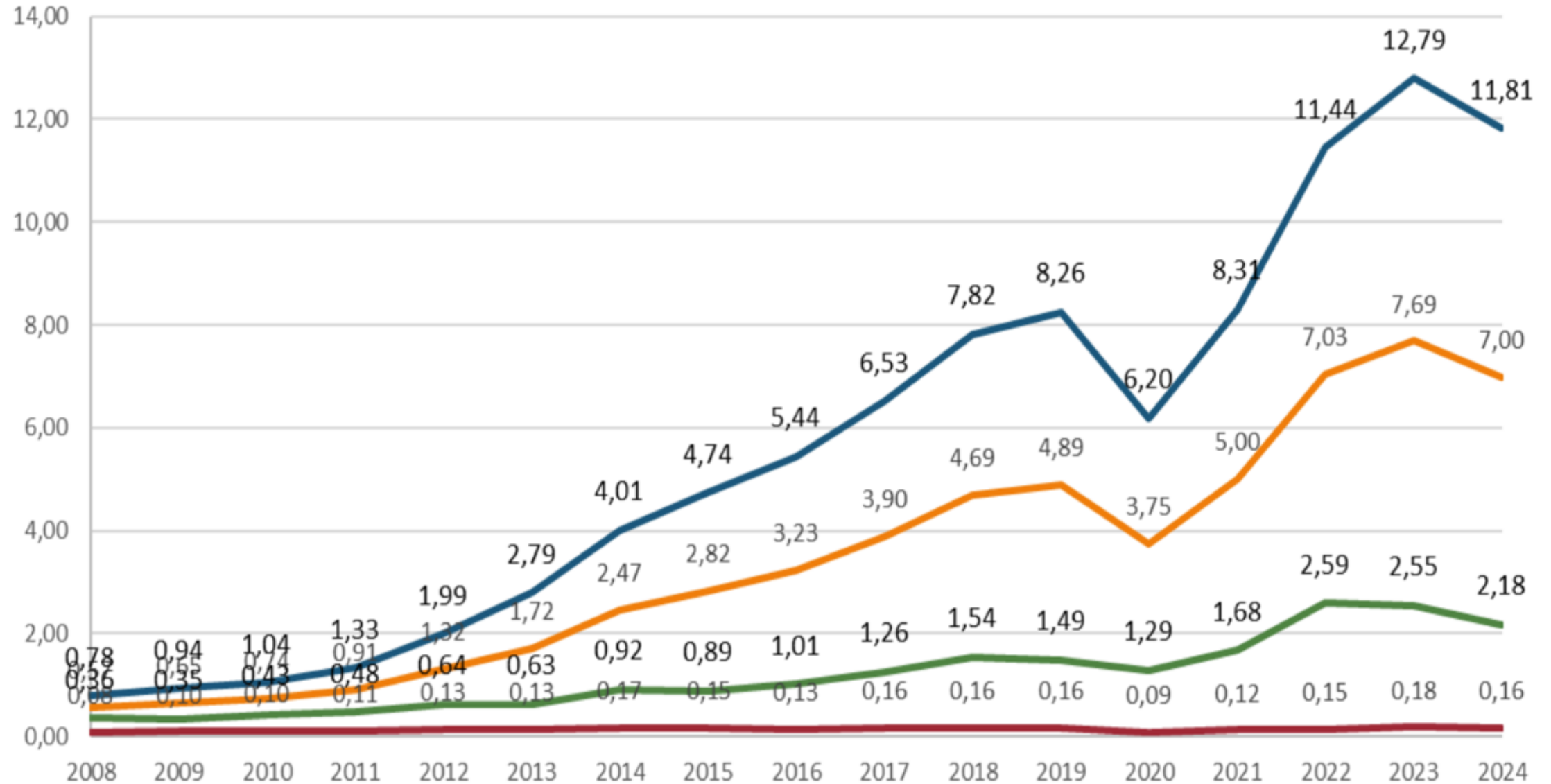
Tanı yaşı 2024

En çok **25-29**
30-34 yaş

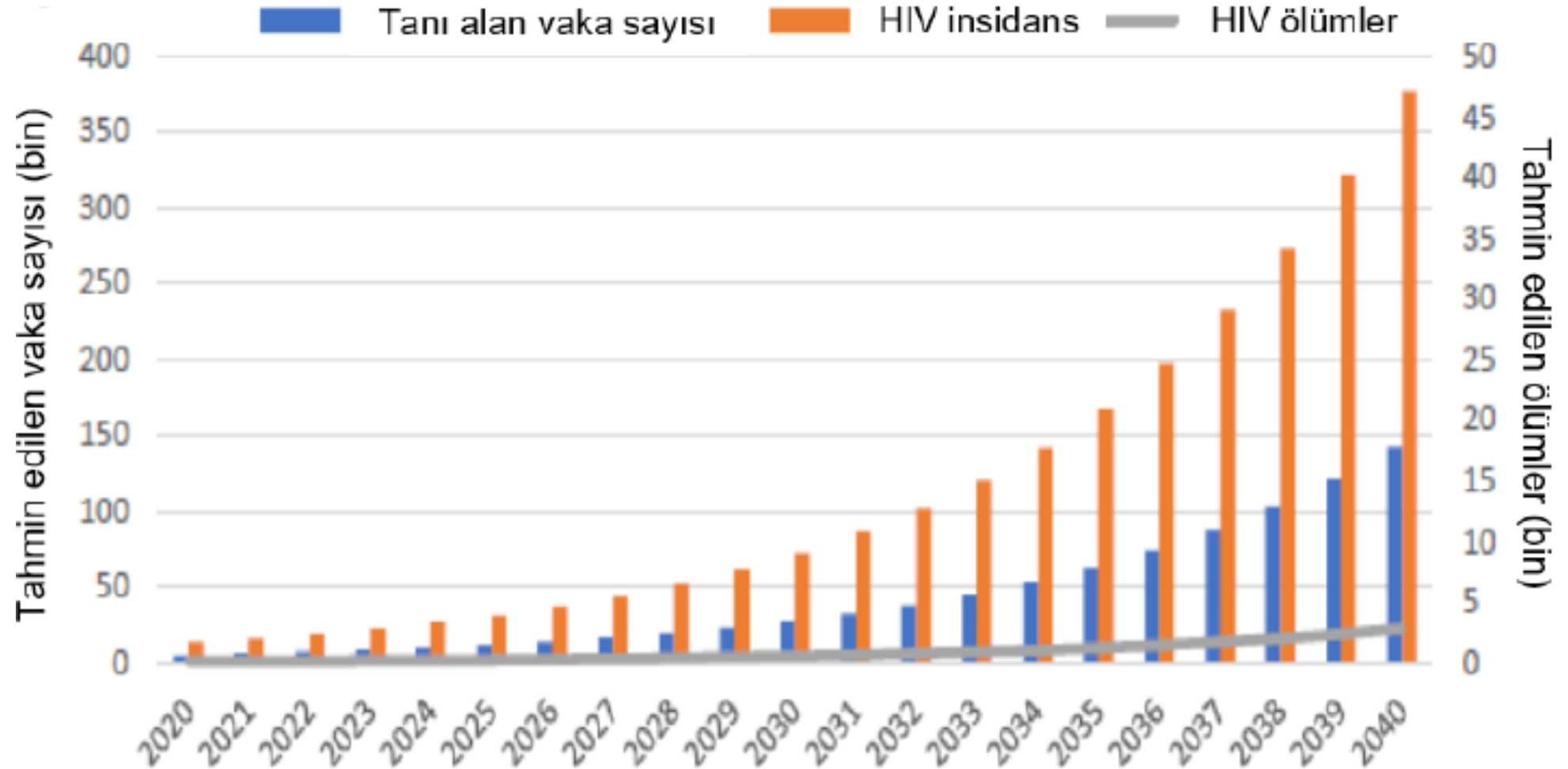
> 50 yaş % 19.7

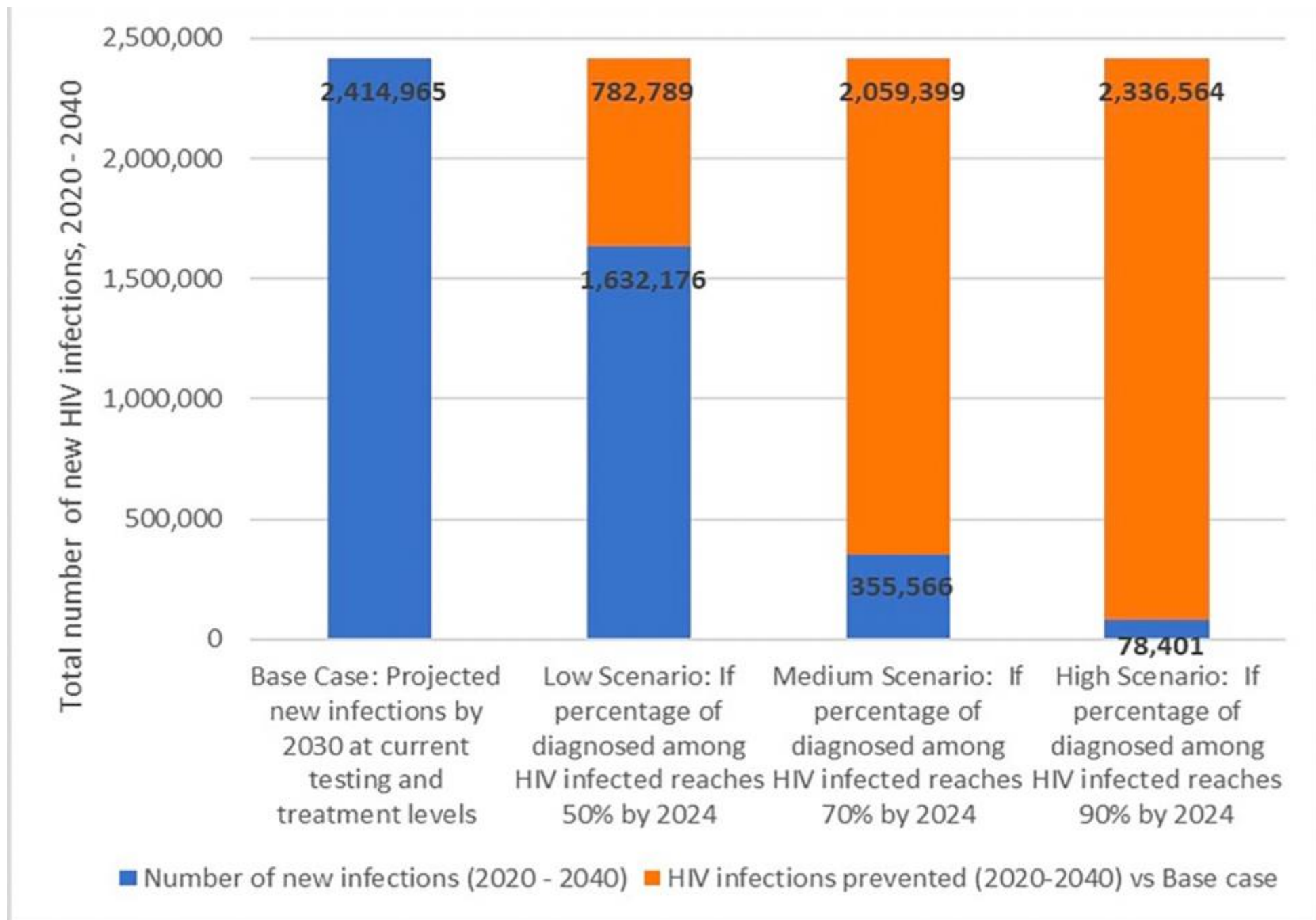
HIV VAKALARININ YAŞ GRUBU VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI (01 Ocak – 31 Aralık 2024)*			
YAŞ GRUBU	ERKEK	KADIN	TOPLAM VAKA
0	4	2	6
1-4	3	3	6
5-9	3	0	3
10-14	2	2	4
15-19	100	13	113
20-24	632	97	729
25-29	942	111	1053
30-34	744	130	874
35-39	635	133	768
40-44	580	147	727
45-49	439	94	533
50-54	385	79	464
55-59	231	54	285
60-64	194	39	233
65 üstü	169	28	197
TOPLAM	5063	932	5995

2008-2024 yılları HIV/AIDS 100.000 nüfusta insidans

Türkiye HIV Enfeksiyonu Projeksiyonu Modellemesi

Türkiye’de HIV
vakalarının > % 60
bulaş yolu
belirtilmemektedir

HIV / AIDS VAKALARININ OLASI BULAŞ YOLLARINA GÖRE DAĞILIMI (1985 – 15 Ağustos 2025)*		
OLASI BULAŞ YOLU	TOPLAM VAKA	YÜZDE
HOMOSEKSÜEL / BİSEKSÜEL CİNSEL İLİŞKİ	6179	11,4
HETEROSEKSÜEL CİNSEL İLİŞKİ	14074	26,0
DAMAR İÇİ MADDE	257	0,5
ENFEKTE KAN TRANSFÜZYONU (Hemofilikler hariç)***	105	0,2
HEMOFİLİ HASTASI****	22	0,0004****
ANNEDEN BEBEĞE GEÇİŞ	245	0,5
NOZOKOMİYAL GEÇİŞ***	94	0,2
BİLİNMIYOR	32584	60,3
ÇOKLU BULAŞ**	485	0,9
TOPLAM	54046	100,0

Kohort bilgileri (Bilinmeyen oranları daha düşük - %10-20)

- ESE: genelde %30-35 bandında ve yıllar içinde artıyor
- Marmara Ün. (n:1305): Bilinmeyen % 7,8 ESE: %43,1 Hetero: %46,6

50%

In Europe, **every second HIV diagnosis happens at a late stage of infection when the immune system has already started to fail**. According to ECDC estimates, it takes on average three years from the time of HIV infection until diagnosis.*

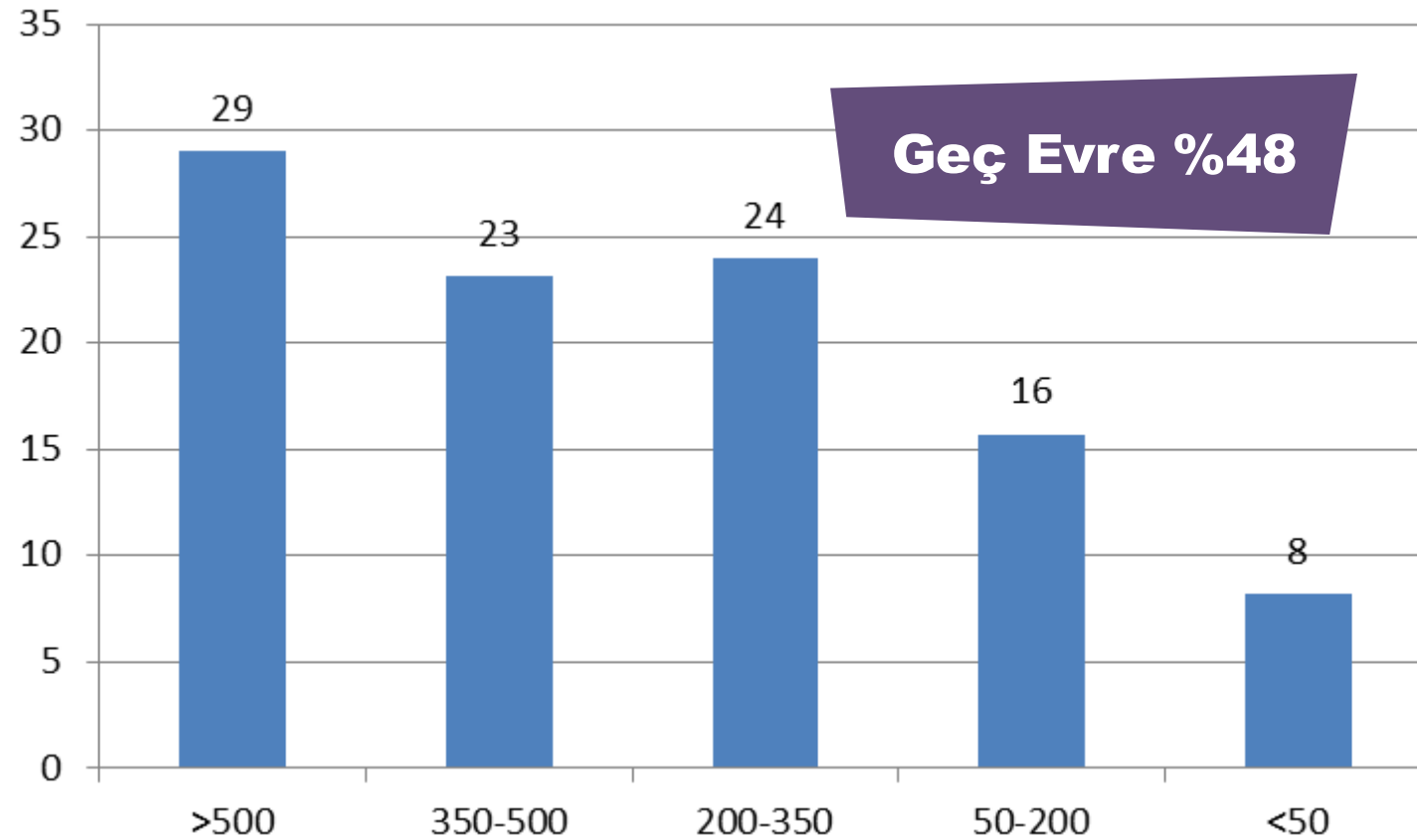
To reduce the future number of new HIV infections, Europe needs to focus on three main areas:

*The overall male-to-female ratio among the new HIV diagnoses in the EU/EEA in 2019 was 3.1.
Source: ECDC/WHO Europe, HIV/AIDS surveillance in Europe 2020 - 2019 data

Geç tanı = tanı anında CD4<350

Tanı Anında HIV/AIDS Evresi

HIV-TR kohort

- 2011-2012
- Geç tanı:
% 52.4
- İlerlemiş HIV hastalığı
% 30.6
- 2011 - 2017 Şub
- 3019 hasta
- Tedavi öncesi
CD4 < 350 % 51
< 200 % 25.6

Korten V, JIAS 2014;17(Suppl 3):19678.

Korten V, AIDS Res Ther. 2021;18:4

HIV + Tbc

- % 20 bakılmayan HiYB var
- Oran > % 1

TÜBERKÜLOZ VAKALARINDA HIV TESTİ VE POZİTİFLİĞİ						
YIL	TOPLAM TB HASTASI	HIV TESTİ YAPILAN TB HASTASI		HIV POZİTİF SAPTANAN TB HASTASI		
		Sayı	%*	Sayı	%*	%**
2009	17.402	-	-	1	-	-
2010	16.551	581	3,5	14	0,1	2,4
2011	15.679	7.241	46,2	29	0,2	0,4
2012	14.691	8.646	58,9	45	0,3	0,5
2013	13.409	8.787	65,5	32	0,2	0,4
2014	13.378	9.344	69,8	45	0,3	0,5
2015	12.772	8.906	69,7	61	0,5	0,7
2016	12.417	8.704	70,1	60	0,5	0,7
2017	12.046	8.577	71,2	68	0,6	0,8
2018	11.786	8.382	71,1	70	0,6	0,8
2019	11.401	8.938	78,4	105	0,9	1,2
2020	8.925	7.142	80,0	87	1,0	1,2
2021	9.156	7.341	80,2	86	0,9	1,2
2022	9.851	7.962	80,8	125	1,3	1,6
2023	9.527	7.945	83,4	105	1,1	1,3

04.03.2011 tarihinde 2011/14 sayılı “Tüberkülozlu hastalarda HIV tanı testi yapılması” konulu Genelge

Geç başvuru – Marmara Üniversitesi

- 1305 HİYB

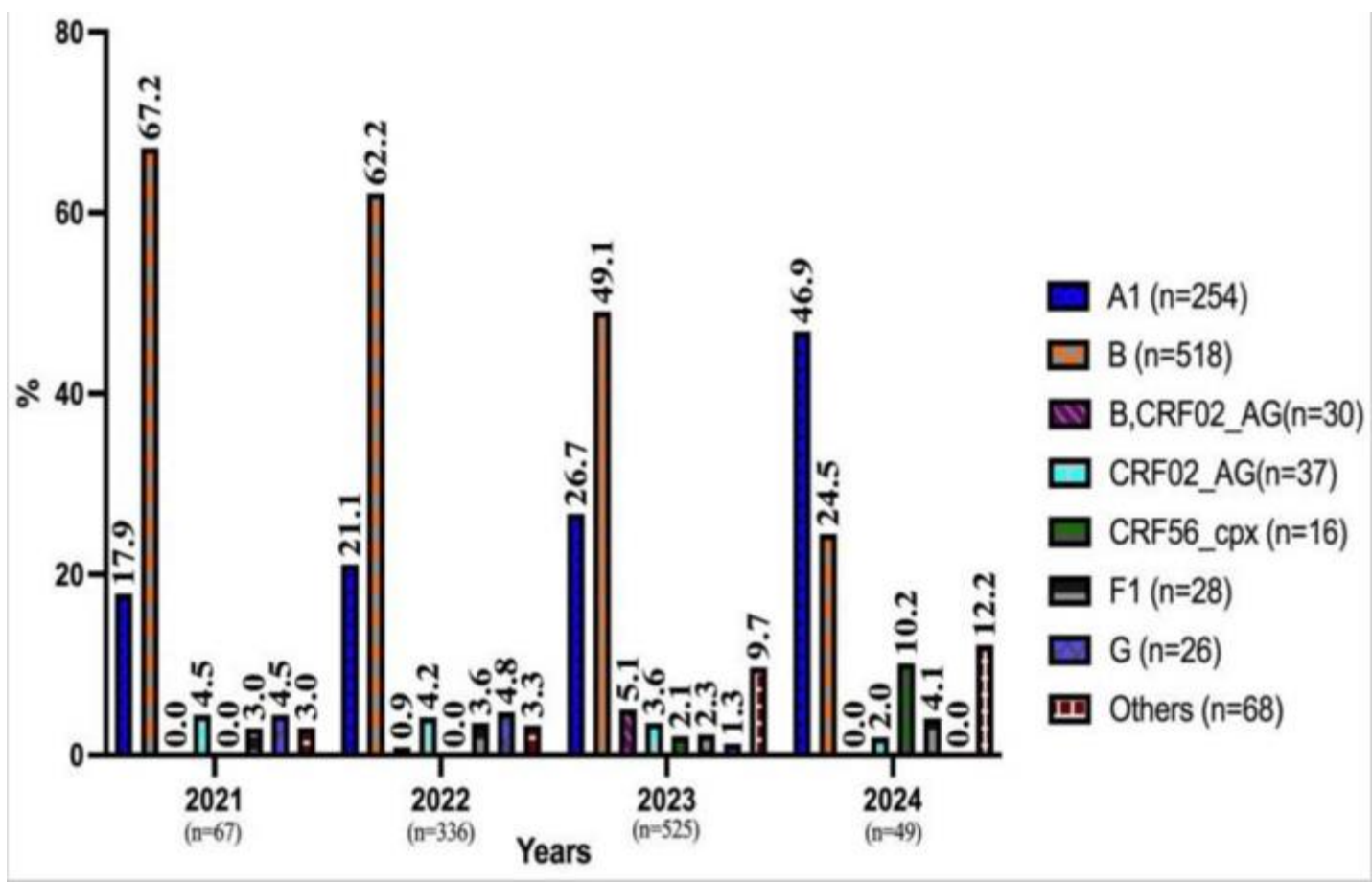
(% 11,3 akut, % 9,7 erken enfeksiyon ve ilk 6 ayda Oİ dikkate alınarak)

% 47

< 2010/ 2010-2016/ > 2016
periyodlarında anlamlı bir
değişiklik yok

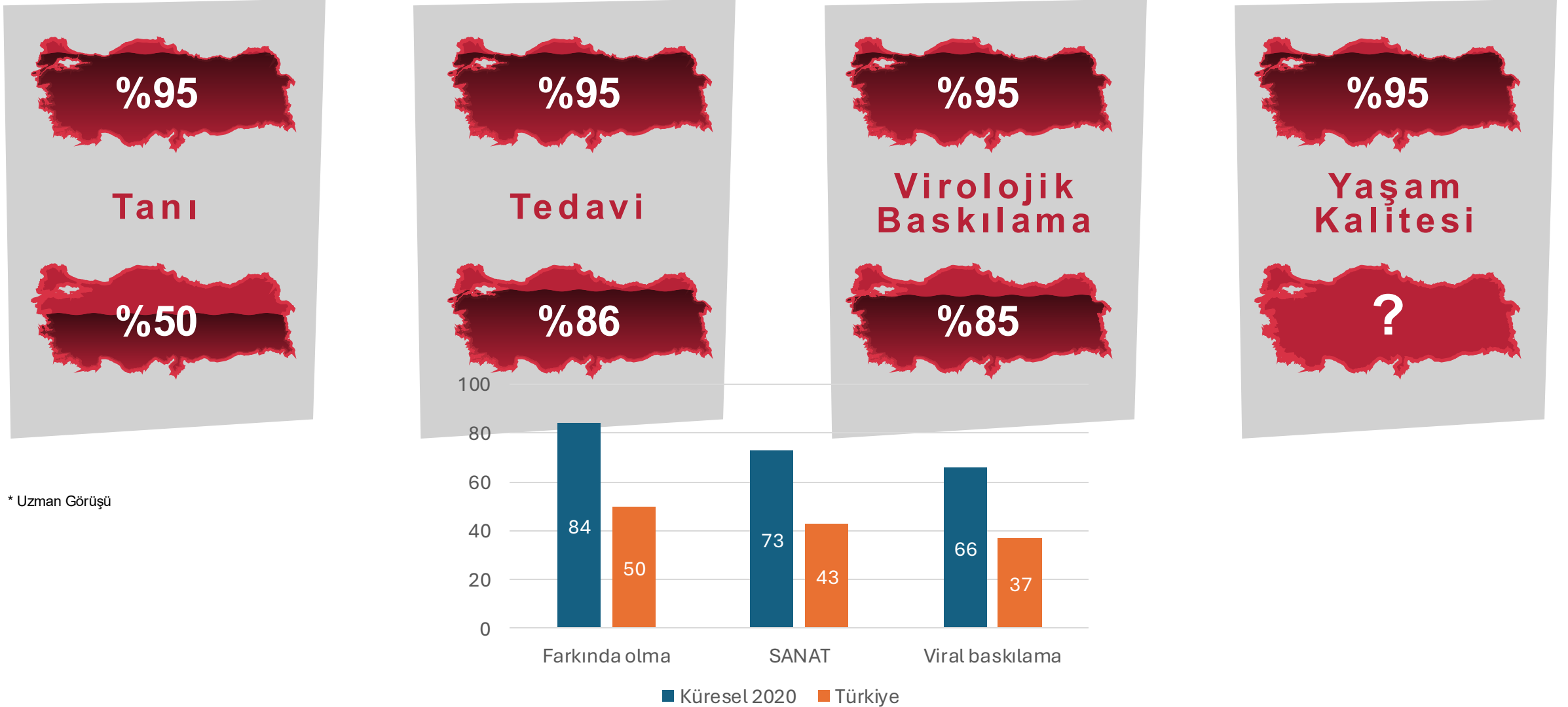
Geç başvurular / Geç başvuru olmayanlar	Tek Değişkenli		Çok değişkenli	
Değişkenler	OR (95% GA)	p-değeri	OR (95% GA)	p-değeri
Cinsiyet				
Erkek	Referans			
Kadın	1.15 (0.82-1.62)	0.415		
Yaş				
<30	Referans		Referans	
30-50	1.72 (1.34-2.20)	<0.001	1.25 (0.93-1.68)	0.144
>50	4.07 (2.77-5.98)	<0.001	2.22 (1.40-3.52)	<0.001
Eğitim Yılı				
≤8	Referans		Referans	
8-12	0.63 (0.47-0.84)	0.002	0.67 (0.48-0.96)	0.027
>12	0.45 (0.35-0.58)	<0.001	0.42 (0.30-0.57)	<0.001
Tanı yılı				
<2010	Referans			
2010-2016	0.71 (0.49-1.01)	0.059		
>2016	0.86 (0.61-1.20)	0.368		
HIV RNA				
<10000	Referans		Referans	
10000-100000	1.82 (1.16-2.86)	0.010	1.46 (0.87-2.46)	0.147
>100000	3.47 (2.23-5.42)	<0.001	2.34 (1.41-3.87)	<0.001
Bulaş yolu				
Homoseksüel/Biseksüel	Referans		Referans	
Heteroseksüel	1.49 (1.18-1.88)	<0.001	1.03 (0.78-1.38)	0.818
Bilinmeyen	2.35 (1.60-3.46)	<0.001	1.49 (0.89-2.51)	0.128

HIV subtipleri

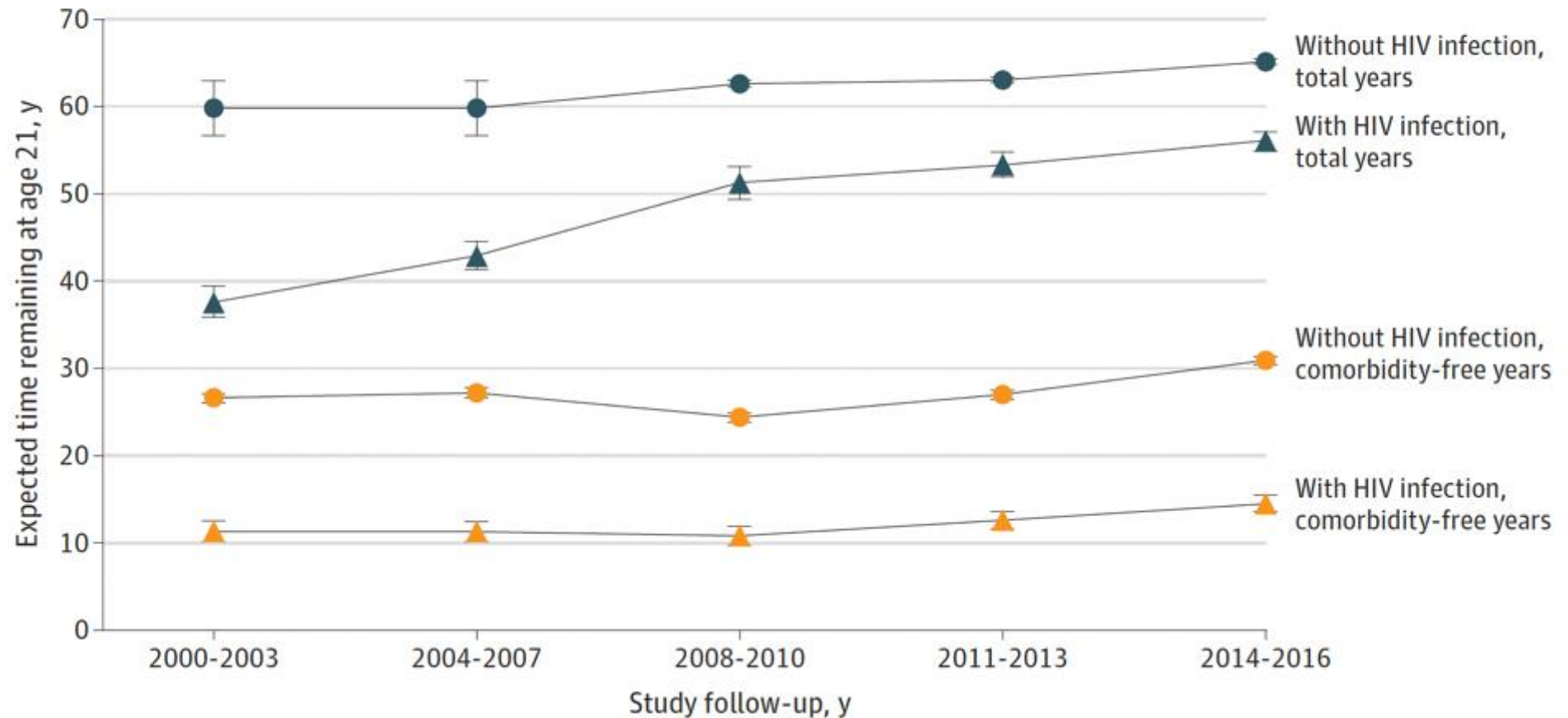
	A1	B
Gender		
Male n	230	459
(%)	(26.3)	(52.5)
Female n	24	59
(%)	(23.3)	(57.3)
Ethnicity		
Turkish n	227	498
(%)	(24.8)	(54.4)
Others n	27	20
(%)	(43.5)	(32.3)

UNAIDS Hedeflerinde Türkiye'nin Durumu*

Yaşam beklentisi

Figure 1. Overall and Comorbidity-Free Life Expectancy at Age 21 Years for Individuals With and Without HIV Infection, Kaiser Permanente, 2000-2016

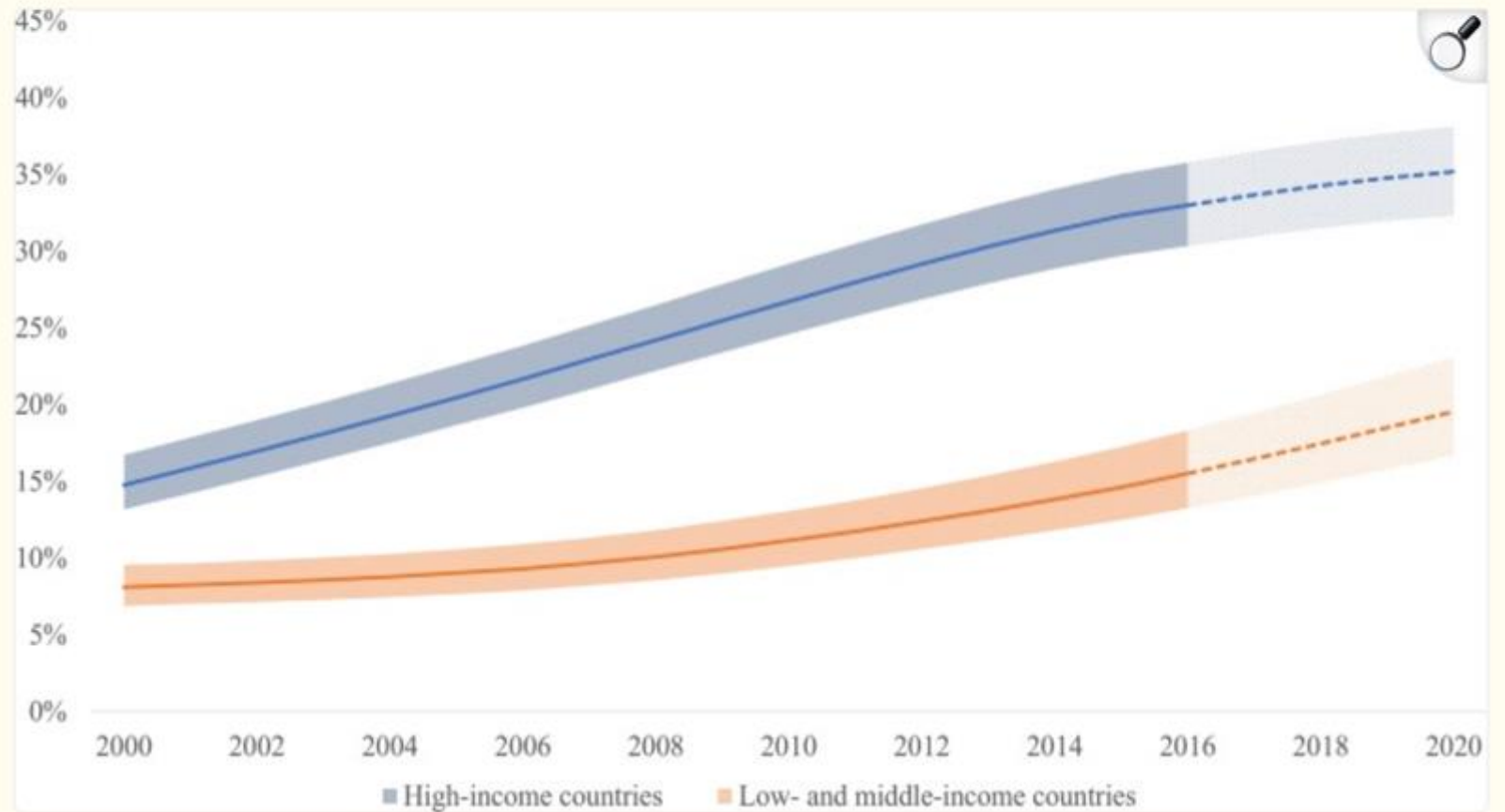

Marcus JL, JAMA Network Open. 2020; 3(6):e207954.

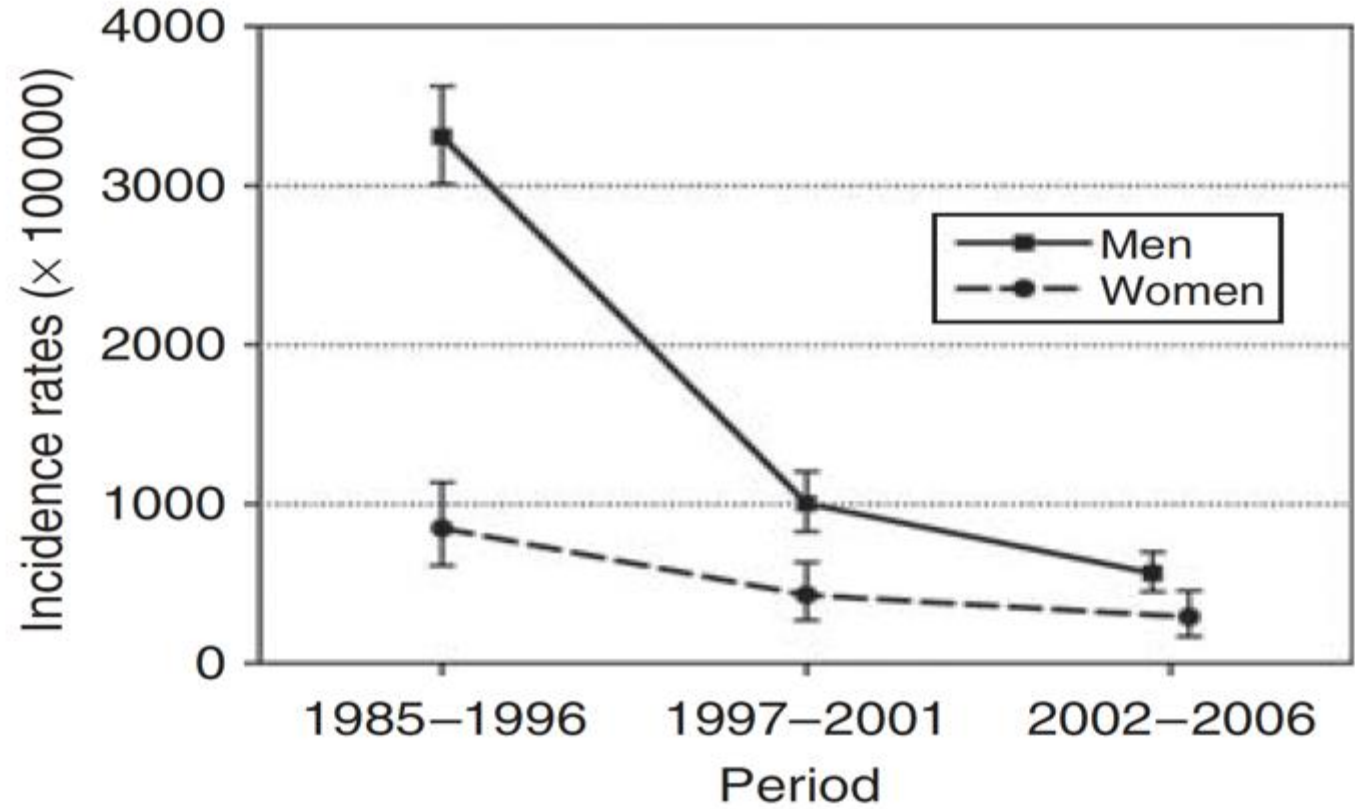
> 50 y
HiYB

PLoS One 2018; 13(11):e0207005

Fig 4. Proportion of people living with HIV who are aged 50 years and older, high-income countries, and low- and middle-income countries, 2000–2020.

İsviçre HIV Kohort Çalışmasında Kanser İnsidansı

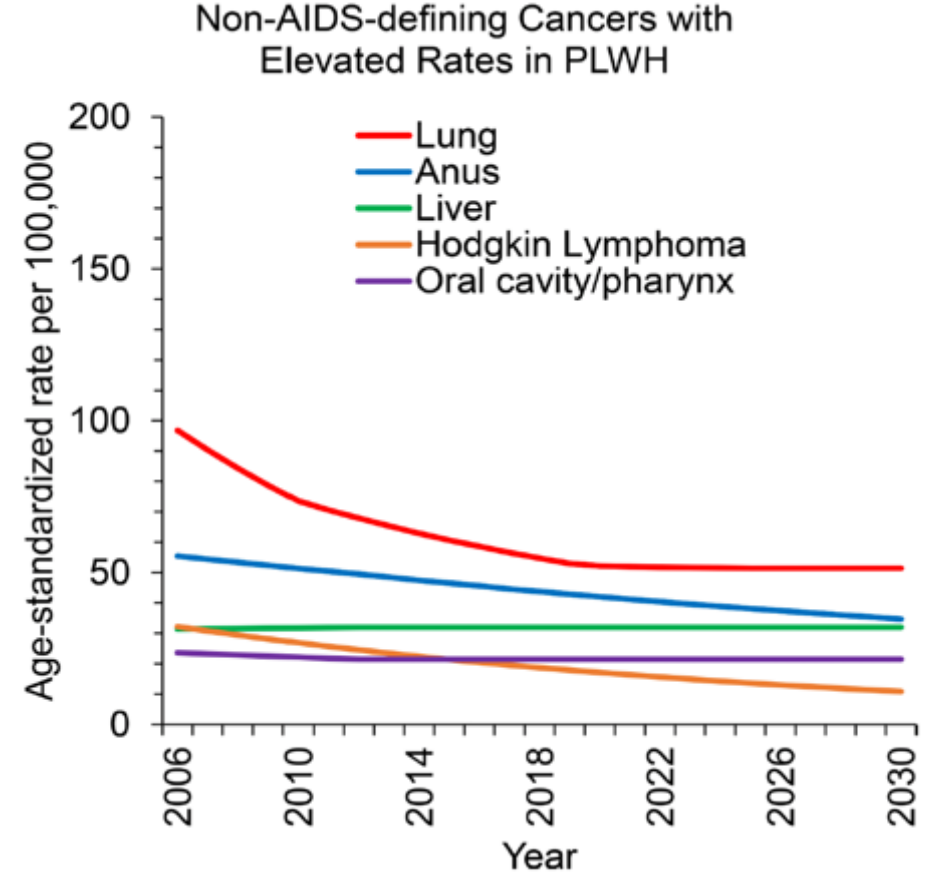
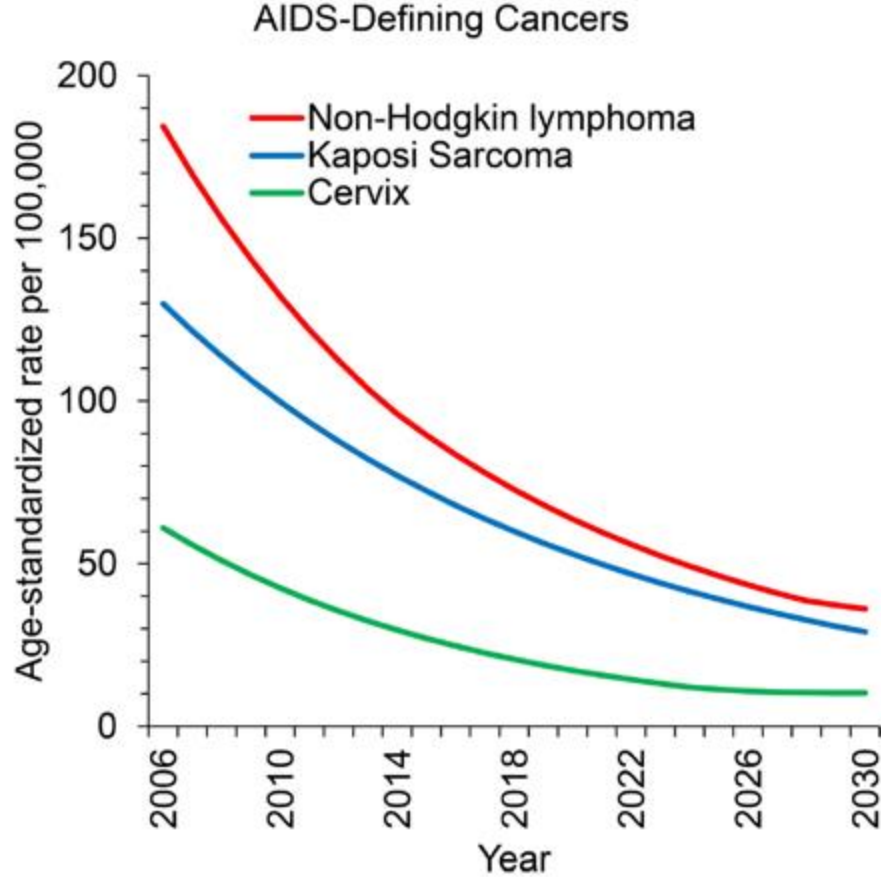

HAART Öncesi

Erken HAART

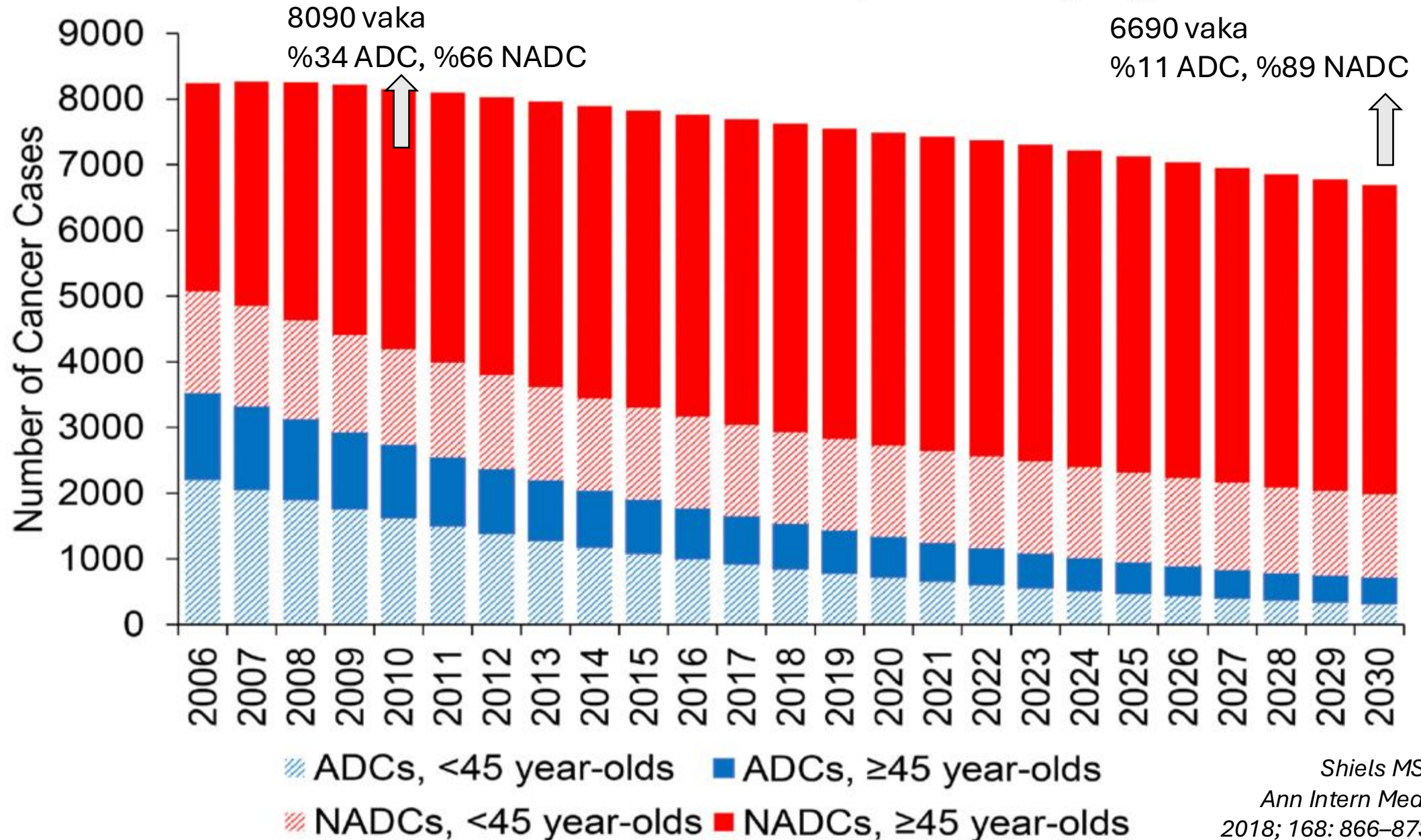
Geç HAART

Yaşı Göre Standardize Edilmiş Kanser Oranları

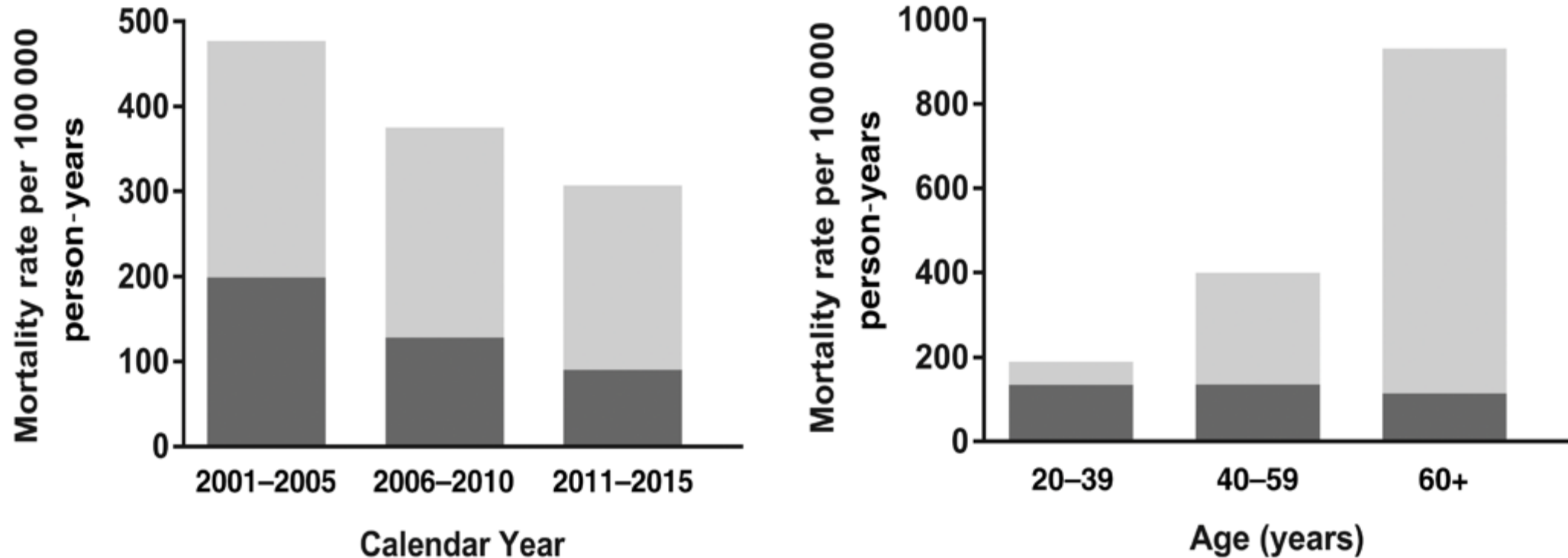

AIDS'i tanımlayan kanserlerdeki azalmalara rağmen
PLWH'de daha yüksek

AIDS-defining and non-AIDS-defining Cancer Burden in U.S. HIV Population by Age

AIDS'i tanımlayan ve AIDS tanımlamayan kanserler için atfedilebilir ölüm oranları

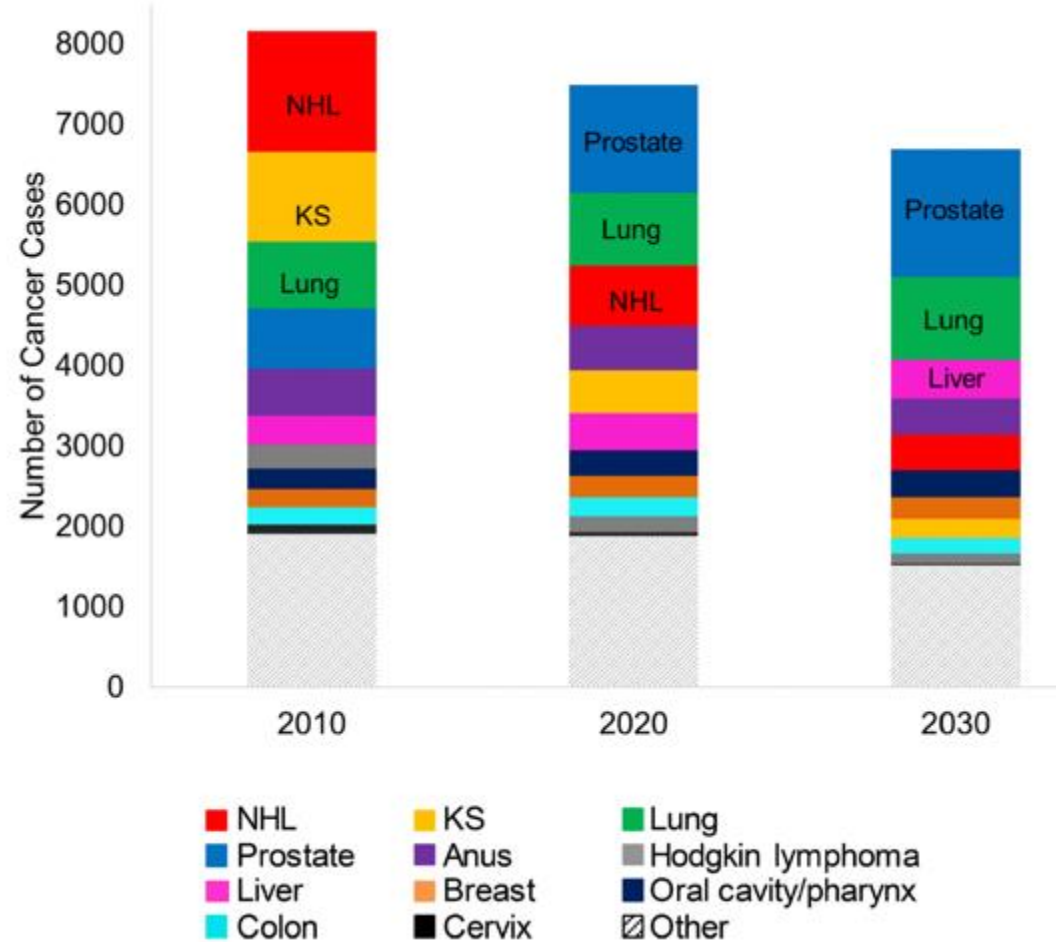
■ AIDS-defining cancer
■ non-AIDS-defining cancer

PLWH'de Öngörülen Kanser Yüğü (ABD)

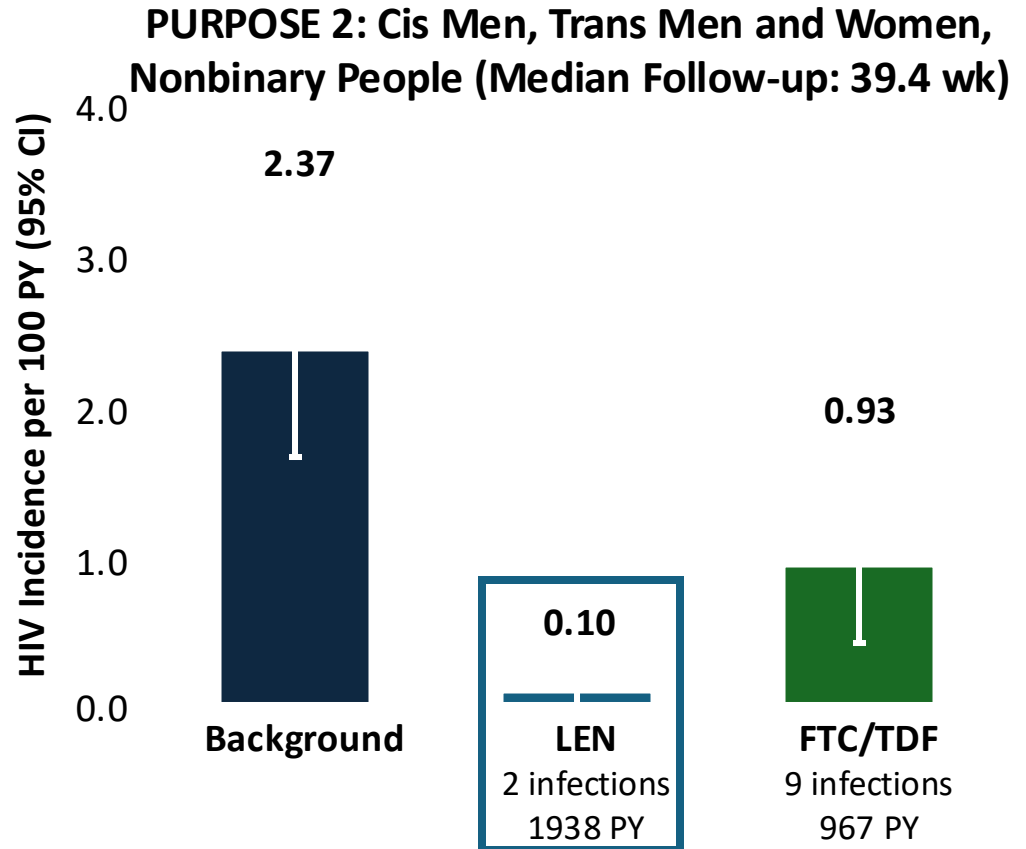
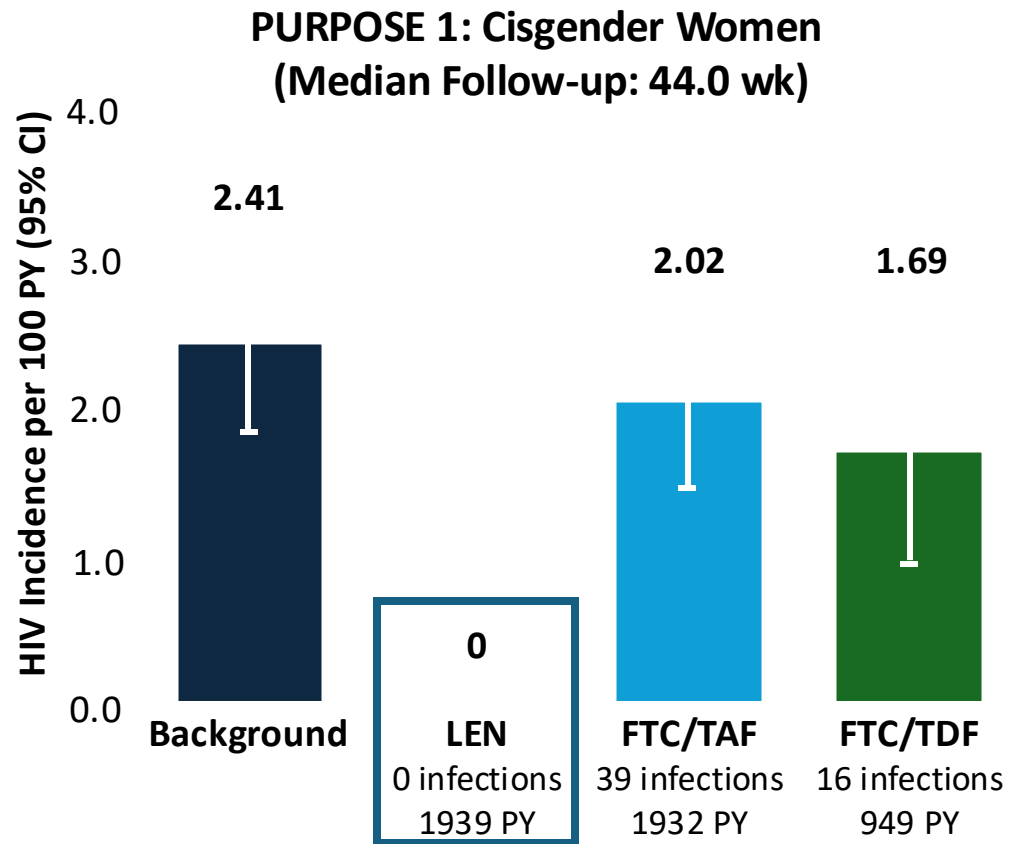
2030 ve 2010
karşılaştırması

En büyük düşüşler: NHL ve
KS

En büyük artışlar: prostat
kanseri ve akciğer
kanserinin en sık görülen
kanser türleri olacağı
öngörölüyor.

PURPOSE 1 and 2: HIV Incidence at Interim Analyses

Support for Indian Manufacturers to Produce Cheap Generics of HIV ‘Miracle’ Drug, Lenacapavir

HIV and AIDS 24/09/2025 · Kerry Cullinan

- Gates Vakfı, Hetero Labs'ı desteklerken, Unitaid, Clinton Sağlık Erişim Girişimi (CHAI) ve Wits RHI, Dr Reddy's Laboratuvarları'nı destekleyecek. Çarşamba günü New York'ta eş zamanlı olarak yapılan duyurulara göre, bu durum iki enjeksiyonun hasta başına yıllık fiyatını 40 dolara düşürecek.
- ABD'nin açıklamasına göre PEPFAR, ilacı yüksek HIV yükü olan ülkelerdeki yaklaşık iki milyon kişiye ulaştırmak için bir "pazar şekillendirme girişi" planlıyor.
- PEPFAR, anneden çocuğa HIV bulaşmasını önlemek için lenacapavir kullanımına odaklanacak.